Алатау

Қоғамдық-саяси газет / Общественно-политическая газета

Газет 2000 жылдан шыға бастады

№ 26 (1081)

08.07.2022

alatau_offset@mail.ru
alatau.aqparat
alatau_gazeti

АУДАН ТЫНЫСЫ

САРҚАНДА ЗАМАНАУИ БАССЕЙН АШЫЛДЫ

САРҚАНДА СОҢҒЫ ЖЫЛДАРЫ КӘСІПКЕР АЗАМАТТАРДЫҢ ҚОЛҒА АЛУЫМЕН ТҮРЛІ ӘЛЕУМЕТТІК НЫСАНДАР БОЙ КӨТЕРІП, ЕЛ ИГІЛІГІНЕ ҰСЫНЫЛУДА. КӘСІПКЕР АЗАМАТ ЕРЛАН БЕЙСЕНБЕКОВ ЗАМАНАУИ ҮЛГІДЕГІ «ЖЕТІСУ» БАССЕЙН ОРТАЛЫҒЫН АШТЫ.

Орталықтың ашылу салтанатына аудан әкімі Талғат Қайнарбеков арнайы барып, жылы лебізін білдірді.

Кәсіпкер Ерлан Нұрсайынұлының айтуынша осындай үлгідегі бассейн ашу ұзақ жыл ойында жүрген. Оның бұл ойын отбасы қолдап, бауыры Дархан қуаттап, екеуі бірлесе қаржы құйыпты.

– Әрине алдымен басқа осы тектес нысандарды көріп, ғаламторға қарап, жан-жақты салмақтап, Сарқанымызды көркейтуге үлес қосайық деп қолға алдық. Нәтижесін, міне, көріп отырсыздар. Ең бірінші кезекте судағы қауіпсіздікке, тазалығына баса мән бердік. Бізде арнайы құтқарушылар бар, су тиісті сүзгіден өтеді. Бір медициналық қызметкер тұрақты түрде кезекшілік жасап, түрлі жағдайларда демалушыларға алғашқы жәрдем көрсететін болады, – дейді ол.

Нысан аумағында таза табиғи материалдармен бой көтерген сақ моншасы да орналасқан. Жабық және ашық шатырлар астында демалушыларға сусындар, жеңілжелпі тағамдар ұсынылуда. Келешекте сұранысқа сай ыстық ас-ауқат та даярланбақшы.

Тереңдігі, көлемі әртүрлі, адамның жас ерекшеліктеріне сай үш бассейн тиісті қажеттіліктермен жабдықталған. Бір мезгілде 300 демалушыны қабылдауға қауқарлы. Қазіргі таңда мұнда 15 адам тұрақты жұмыспен қамтылған.

Суға шомылу маусымы туысымен сарқандықтар арысы Алакөл, Балқаш көлдеріне, берісі Теректі өзеніне сабылатын. Күннің ыстығында ұзақ әрі ой-шұңқырлы жолдар демалушылардың зықысын шығаратын. Енді міне, қала іргесіндегі заманауи

үлгідегі бассейн орталығы келушілерге барлық қолайлы жағдайды ұсынуда.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

НЕГЕ?

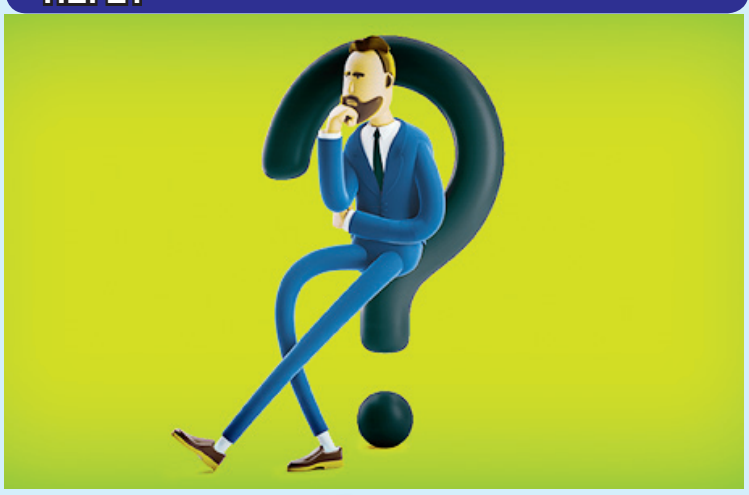

БЕЗБҮЙРЕК АНА КӨБЕЙДІ

Безбүйрек ана, тастанды сәби, жетімдер үйі. Қанша уақыттан бері талқыланса да, түйіні тарқатылмай келе жатқан бұл мәселелер кімнің болмасын жанына батады. Жетімін жылатпаған, жесірін қаңғытпаған қазақ едік. Өкінішті-ақ.

Елімізде құрсағын жарып шыққан шақалағын қоқыс жәшігіне тастайтын безбүйрек аналардың қатары жиілеп барады. Оларды ана деуге де аузың бармайды-ау... Ана сүтінің дәмін сезіп те үлгермеген шаранасын тырнағы өткір қоғамның иіріміне өз еркімен лақтыра салатындай дүниенің не азабы өтті екен сонша? Қанша айлар қиналып көтеріп, әбден тіршілік иесі болып қалыптасқанда мұндай сорақылықты істеуге не итермелейді десеңізші?!

Мұндай жағдайларды азайту үшін заңды қатайту керек пе, әлде Baby Box қорабын көптеп орнату керек пе? Елімізде мұндай қораптар алғаш рет осыдан екі жыл бұрын Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданындағы ауруханаға орнатылған еді. Алайда нәресте жәшігін орнату жалғасын табады ма деген сауалға Алматы облыстық денсаулық сақтау департаментінің маманы Ләйлім Ахметжанова бұл әлеуметтік жоба екенін алға тартып, оған арнайы тапсырыс түспесе аудандық ауруханаларға орнатылмайтынын айтқан болатын. Әлемнің 12 елінде орнатылған қораптарды көзбен көрмесек те, атына әбден қанық болдық. Бұл қораптарды сол періште нәрестелер ит пен құсқа жем болып, ғұмырына балта шабылмаса екен деген оймен ғана қоюға болар. Бірақ бұдан бір нәтиже шығып, көкек аналар көрсеткіші азайып кетері күмән тудырады.

Кейде таң қаласың, кейбір жандар сол сәбиді бір көруге зар болып, Алладан жалбарынып, дұға тілеп жаны қиналады. Ал енді біреулер Жаратқанның берген сыйынан теріс айналып, өз қолымен тастайды. Сонымен бірге бұған өзін емес, өзгені, тұрмыс жағдайды, тауқыметті кінәлі етіп қояды. Мұндайлар қалай ғана көзі қиып, жүрегі шыдап, шырылдаған бейкүнә шақалақты қалдырып, әрмен қарай жер басып жүреді екен дейсің?

«Қыз – ұлттың ұяты», «Қызға қырық үйден тыйым», «Қызды тәрбиелеу – ұлтты тәрбиелеу» деп ата-бабаларымыз қыздың тәрбиесін бір-ақ ауыз сөзге сыйғызған. Алайда шет елге еліктеп, бар кінәні «Заман өзгерді»-ге итермелеудің маңызы бар ма? Қазір заман емес, адам өзгерді. Адамның пиғылы, ниеті өзгерді. Жүректерін қараңғылықтың басқаны сонша, айналаны бағамдай алмайтын санасызға айналды. Неге?

Арайлым НҰРЖАПАР

АҢДАТПА

ПРЕЗИДЕНТ 3 стр.

НЕОБХОДИМОСТИ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ФИНАНСОВЫМ ПИРАМИДАМ

КӘСІБІ – НӘСІБІ 4-бет

ЕҢБЕКПЕН ЕСЕЙГЕН ЖАНАТ

МЕЗГІЛ МӘСЕЛЕСІ 7-бет

ПЕДОФИЛИЗМ АУРУ МА, ӘЛДЕ АЗҒЫНДЫҚ ПА?

ӘҢГІМЕ 8-9-бет

МЕЙІРІМГЕ ШӨЛДЕГЕНДЕ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

СІЗ НЕ ДЕЙСІЗ?

БӘРЕКЕЛДІ ӘКІМ МЫРЗА!

ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНЫҢ ТҰҢҒЫШ ӘКІМІ ҚЫЗМЕТІНЕ КІРІСКЕН БЕЙБІТ ИСАБАЕВ ӨЗІ ЖӘНЕ АППАРАТЫ ОРНАЛАСУЫ ҮШІН ДАЙЫНДАҒАН «САЛТАНАТ САРАЙЫ» ҒИМАРАТЫН ҚЫЗМЕТТІК ОРНЫ ЕТУГЕ КЕЛІСПЕЙ, ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАЛЫҚ ӘКІМДІГІ ҒИМАРАТЫНДАҚЫЗМЕТТІКЖҰМЫСЫМЫЗЖАЛҒАСАБЕРЕДІДЕП КЕСІП АЙТЫП, ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУЫ ЕЛ-ЖҰРТ ПЕН БҰҚАРАЛЫҚ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫ ӨКІЛДЕРІН ЕЛЕҢ ЕТКІЗДІ.

Журналистер сұрағына жастар үшін деп олардың сый-құрметіне арнайы салынған ғимарат өзінің мүдде мақсатына қызмет жасай берсін деуі, ел-жұрттың көңілінен шығып, қарапайым халықпен бір болатын саналы азамат екенін көрсетті десіп жатыр. Ал облыс аппаратында апталық жиынды ана тілімізде өткізіп, бұдан былай отырыстар қазақ тілінде өтетін болады деуі сол сәттен-ақ жетісу халқына рухани күш, шабыт бере шаттық сезіммен тарап кеткені үлкен қолдау табуда.

«Әкім бол, халқыңа жақын бол» деп қазағым игі жақсылығымен елмен етене жақын еңбек ететін, өзінен гөрі өзгеге де сый-құрмет көрсете білетін азаматтарды үлгі етіп айтса керек-ті. Оған себеп: Қаңтар оқиғасы кезінде облыс әкімдік ғимаратының оң жақ астыңғы қабаттағы терезелері, біраз мүліктері зақымданғаны да шындық. Күрделі жөндеуден өтуі керек деген шешім қабылданып, ғимарат жаппай бұзылды.

Осы кезде әкімдіктегі басшы, қосшы қызметкерлері табылған орынға емес өздерінің қалаған ғимараттарында орналасқан басқарма, департамент, достық үйі қоғамдық келісім орталығы басшы, орынбасарлары, бөлім бастықтарын ығыстыра құдалап, өздері жайғасып, ғимарттан тағы ауысып орналасу кезінде кемшін келеңсіздіктер болғанын жасыру да орынсыз болар еді. Мінеки, ел мен халқын ойлап, жеке басының қамы үшін уақытша болса да әр іске лауазымдарын пайдаланып баруға болмайтынын түсіне білу ер азамат, ерекше жандар игі іс қаракетінің куәсі деуге болғаны.

Ел-жұрт мүддесін өзінен биік қоя білетін қасиетті жандардың тілек ниеттері үнемі оңынан орындала ұрпағына жалғасуы да осыдан!!!

Үкімет басшысы Ә. Смайылов: *«Өңір тұрғындары әлеуметтік мәселелерін шешу жергілікті атқарушы органдар үшін бірінші орында болуы тиіс. Бұл орайда олардың жұмысы халықпен нәтижелі диалог негізінде құрылып, мемлекет басшысының «Жаңа Қазақстан» саясатына сәйкес тапсырмаларын іске асыруға бағытталуы тиіс»,* – деп атап айтқаны Жетісу облысының аудан, қалаларына, елді мекендеріне жаңадан қызметке келіп жатқан әрбір азаматтарға тікелей қатысты деп білеміз.

Кеше ғана, Ұлттық құрылтайда Мемлекет басшысы Қ. Тоқаев: *«Жұртымыз жаңаша өмір сүруге бейімделуі қажет. Халқымыздың сана-сезімі, құндылықтары түбегейлі жаңаруы керек. Біз демократия дәстүрі жетілген, мықты азаматтық қоғам құрамыз. Сонда ұлттың жаңа сапасы қалыптасады. Бір сөзбен айтқанда, еліміз жаңарады. Жалпы, әділдік – әрқайсымыздың бойымызда болуға тиіс құнды қасиет. Әділетті Қазақстанды құрамыз десек, «Әділдік жолы – ең қиын жол» екенін ұмытпауымыз керек. Заң үстемдігін орната алмаған ел түбінде құрдымға кетеді. Біз барлық салада бәріне бірдей мүмкіндік беретін нағыз әділ қоғам құруымыз керек. Бір ел болып жұмылсақ қана, барлық кедергілерді еңсереміз»,* – деді.

Ендігіде бізде Қоғамдық кеңес мүшесі ретінде Президентіміздің және облыс әкімінің тапсырма жарлықшешімдерінің халық ішінде қалай жүзеге асып жатқанын, өз мүдде, мақсатына оңтайлы жету жолына қоғамдық бақылауды ел-жұртпен бірге олармен диалог және елді мекендеріне барып өткізген кездесулер нәтижесі бойынша жүргіземіз. Сондай-ақ облыс әкімінің назарына, қажет болса Президент әкімшілік сайттарына жеткізуге мүмкіндік табатын боламыз.

Құрметбек САНСЫЗБАЙҰЛЫ

НАЗАР

ӨҢІРЛІК КОММУНИКАЦИЯЛАР ҚЫЗМЕТІНІҢ АЛАҢЫНДА АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ САНИТАРЛЫҚ-ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ БАҚЫЛАУ ДЕПАРТАМЕНТІНІҢ БАСШЫСЫ ЕРҒАЛИ СЫДЫМАНОВ АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ МЕН ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНДАҒЫ ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ БАЯНДАДЫ.

САРЫ АЙМАҚҚА ӨТКЕН ЖАҒДАЙДА...

Айтуынша, бүгінде екі облыста да коронавирустық инфекцияның өсу қарқыны байқалады. Өткен аптамен салыстырғанда Жетісу облысында 0,0004-тен 0,003-ке дейін өссе, Алматы облысында бұл көрсеткіш 0,001-ден 0,02-ге дейін жеткен.

«Пандемия басталғалы екі өңірде коронавирустық инфекцияның 69 606 жағдайы тіркелді. Өткен тәулікте Қарасай және Іле аудандарында 3 жағдай және Сарқан ауданында 1 жағдай тіркелді. Облыстар «жасыл» аймақта. Халықты вакцинациялау жұмыстары да жалғасуда», – деді Ерғали Жақсыбайұлы.

Спикердің мәліметінше, бүгінгі таңда өңірлерде 366 егу пункті және 67 жылжымалы пункт жұмыс істейді. Екі облыстың тұрғындары үшін вирусқа қарсы препараттардың үш түрі қолжетімді: «QazCovid-in», «Sinopharm VeroCell» және Comirnaty (Pfizer).

Егер эпидемиологиялық ахуалдың одан әрі нашарлағаны байқаласа, келесі шаралар қолданылмақ:

– науқаспен тығыз қарым-қатынаста болғандарды қашықтан жұмыс жасау форматына көшіру;

– COVID-19 вакцинасына түбегейлі қарсы көрсетілімдері бар қызметкерлер мен жүкті әйелдерді қашықтан жұмыс жасау форматына ауыстыру;

– жабық жерлер мен қоғамдық көлікте міндетті маска тағу;

– 10 адамнан астам қатысушысы бар жиналыстарды онлайн форматта өткізуді ұсыну.

Сондай-ақ эпидемиологиялық қауіптілік аймағына қарамастан әуе, ТЖ көліктері мен халықаралық автобус тасымалдарында маска тағу ұсынылады.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

DOMBRA PARTY

ҰЛТТЫҚ АСПАП КҮНІ МЕРЕКЕЛЕНДІ

Домбыра – қай қазақтың болмасын жүрегіне жақын ұлттық аспап. Себебі ол ата-бабадан қалған мұра, ғасырлар бойы қалыптасқан мәдени туындыларды жеткізуші. Домбыра бар жерде қазақтың тілі, діні, салт-дәстүрі қатар жүреді. Талдықорғанда ұлттық домбыра күніне орай «Жанды Арбат» іс-шарасы өтті.

Ұлттық аспабымыздың бүгінде заманауи музыка өнеріне бейімделіп, дүние жүзінің сахнасында қазақ өнерін танытуға үлкен үлес қосып келе жатқаны мәлім. Мерекеге орай орталық арбатқа бұқара халық жиналып, ауқымды іс-шара өтті. Шара барысында жиналған қала тұрғындары мен қонақтарға концерттік бағдарлама ұсынылды.

«Домбыра пати» деп аталған іс-шарада өнерлі жастар көрермен қауымның көзайымына айналды. Жас толқын өздерінің жүрек қалауымен қатысып, құрбы-құрдастарымен бірге күмбірлете күй төкті. Күй атасы Құрманғазының, Дәулеткерей мен Тәттімбеттің шығармаларын нақышына келтіре орындаған өнерпаздарға жұртшылық дән риза болды. Іс-шара барысында күй мен бірге ұлттық әндер де шырқалды.

Жыл сайын шілденің алғашқы жексенбісіне деп келетін ұлттық аспабымызды ұлықтауға арналған бұл мереке 2018 жылдан бері елімізде кеңінен атап өтіліп келеді.

Халық қазынасы саналған домбыра аспабын насихаттау – жастарды рухани тәрбиелеу, өнерге деген қызығушылығын арттыруға баулиды. Бүгінде осы мақсатта облыс, аудан мектептерінде домбыра үйірмелері жұмыс істейді..

Жыл сайын аталып өтілетін мерекенің руханиятымызға қосар үлесі салмақты. Ұлт аспабы – ұлық домбыраны мерекелеу елдің еңсесін көтеріп, халықтың рухын оятты. Елімізде төрт жыл қатарынан тойланып келе жатқан бұл мереке келер жылы да өз жалғасын таппақ.

Арайлым НҰРЖАПАР

САЛАМАТТЫ ҚАЗАҚСТАН

МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН МЕДИЦИНАЛЫҚ ПОЙЫЗЫ ЖОЛҒА ШЫҚТЫ

«Саламатты Қазақстан» мамандандырылған медициналық пойызы Жетісу облысын аралап, халыққа тегін дәрігерлік қызмет көрсетуде. Айнабұлақ стансысынан басталған сапар Көксу, Егінсу, Бескөл, Жайпақ, Достық стансыларына бағыт алды.

Мамандар кеңес жүргізіп, диагностика, ем-шара жасап, алғашқы медициналық көмек көрсетумен шұғылдануда. Кеңестік-диагностикалық пойыздың мамандары мүмкіндігінше көп пациент қабылдап, тексеріп, ем тағайындап, қажет болса аудандық, облыстық ауруханаларға жіберуге тырысуда. Пойыздағы кеңесші-дәрігерлердің айтуынша, емделушілердің көбі терапевт дәрігерге жүгінген. Балалар дәрігеріне кезекке тұрушылар көп. Офтальмолог пен хирургке тексерілушілер саны артқан. Пойызда ЭКГ, УДЗ және флюорография аппараттары бар.

Мамандандырылған медициналық пойызда кішігірім хирургиялық оталар да жасалуда. Пойыздағы жоғары санатты офтальмолог дәрігер Сәкен Какпенов: «*Мен мұндай сапарға бірінші рет шығуым емес. Үш жыл бұрын «Жәрдем» медициналық пойызымен елді аралап, қызмет көрсеткенмін. Ол кезде оңтүстік өңірлерде болғанбыз. Шалғай ауылдардағы көру қабілеті нашарлаған бірнеше адамға көмектесіп, ризашылығын естіп, ұмытылмас сәттерді бастан өткердім. Біз глаукома және катаракта сияқты ауруларды ерте анықтап, хирургиялық жолмен емдеу арқылы көру қабілетін жақсартудың маңыздылығын түсіндік. Медициналық пойыздың жұмыс тәжірибесі ұнайды. Ел арасында қандай сырқаттар барын бағамдаймыз. Оларға қандай көмек көрсету керегін саралаймыз. Сырқаттардың орын алу себептерін анықтаймыз. Сол арқылы алдын алу шараларын жасаймыз*», – дейді ол.

Жетісу өңірін аралап жүрген пойыз бүгінге дейін 1007 адамға қызмет көрсеткен. Көбіне дәрігерлік нақтама қойылып, ем-шара жасалып, дәрідәрмек тағайындалды. Біразы жергілікті ауруханаларға жатқызылды. «Саламатты Қазақстан» медициналық пойызы Жетісу облысынан кейін Шығыс Қазақстан, Абай, Павлодар, Ақмола, Солтүстік Қазақстан, Қостанай облыстарына жол тартпақ.

Г. МҰҚАШҚЫЗЫ.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ПРЕЗИДЕНТ

О НЕОБХОДИМОСТИ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ФИНАНСОВЫМ ПИРАМИДАМ

КАК ПЕРЕДАЕТ SPUTNIK, ПРЕЗИДЕНТ КАСЫМ-ЖОМАРТ ТОКАЕВ НА ЗАСЕДАНИИ ВЫСШЕГО СОВЕТА ПО РЕФОРМАМ ЗАЯВИЛ О НЕОБХОДИМОСТИ БОРЬБЫ С ФИНАНСОВЫМИ ПИРАМИДАМИ.

Согласно приведенной в выступлении статистике, за первые пять месяцев текущего года такие организации уже завладели имуществом более 17 тысяч вкладчиков на сумму свыше 27 млрд. тенге, сообщает Акорда.

«Считаю необходимым учесть в рамках Концепции развития финансового сектора меры, направленные на заблаговременное выявление организаций, имеющих признаки финансовых пирамид, оперативное реагирование, усиление информирования граждан о признаках финансовых мошенников», – поручил президент.

На заседании Высшего совета по реформам обсуждалась Концепция развития финансового сектора. По данному вопросу выступили заместитель председателя Высшего совета по реформам сэр Сума Чакрабарти и председатель Агентства по развитию и регулированию финансового рынка Мадина Абылкасымова.

Президент в целом одобрил представленные подходы. При этом он акцентировал внимание на перспективах внедрения и использования блокчейн-технологий и цифровых валют центральных банков.

«Данное направление – не просто «футуристический» взгляд на будущее финансовых систем, а реализуемые проекты. Многие государства уже приступили к физическому тестированию своих цифровых валют. Разрабатываются и создаются экосистемы для их деятельности. Мы должны быть готовы к адаптации наших институтов к новым реалиям», – считает Касым-Жомарт Токаев.

Другой актуальной задачей Касым-Жомарт Токаев назвал принятие конкретных мер по более активному кредитованию банками реального сектора экономики. Он указал на ряд проблем в этой сфере и поручил финансовым регуляторам предложить конкретные решения.

Кроме того, глава государства назвал важной задачей перенаправить инструменты Нацбанка, правительства в сторону стимулирования перетока банковской ликвидности на поддержку предприятий, особенно малого и среднего бизнеса.

Также на заседании обсуждался вопрос совершенствования миграционной политики. Докладчиком по этой теме выступила министр труда и социальной защиты населения Тамара Дуйсенова.

Комментируя ее выступление, Касым-Жомарт Токаев акцентировал внимание на важности привлечения трудовых мигрантов, которые будут создавать добавленную стоимость с точки зрения развития экономики и интеллектуального потенциала нашей нации.

КУРБАН АЙТ

КАК ОТДЫХАЕМ НА КУРБАН АЙТ 2022

Курбан айт – праздник, который отмечают все мусульмане. Официальные даты великого торжества указаны на сайте ДУМК и правительства РК. Как встречать праздник? Михаил Рощин и Леонид Зданович рассказали, что такое Курбан айт, как его праздновать и чем угощать гостей, – передает Nur.kz.

Что такое Курбан айт и как РК отдыхает на праздник в 2022 году

Курбан Айт (Курбан байрам) – праздник священного жертвоприношения. Само название состоит из двух частей: курбан – «жертва» и айт или байрам – «праздник».

Традиция жертвоприношения напрямую связана с событием, произошедшим с пророком Авраамом. Божественным откровением ему было велено принести в жертву сына Исмаила. Несмотря на любовь к ребенку, Авраам не посмел ослушаться и пришел в назначенное место. Когда все уже было готово, раздался голос: «Поистине, это очевидное испытание! Ты успешно преодолел его». Назначенную жертву по милости Господа заменили жертвенным животным.

Историк-исламовед Михаил Рощин утверждает, что Курбан байрам – один из двух (наряду с Уразабайрамом) важнейших праздников в исламе. Он начинается через 70 дней после праздника Ураза байрам, на 10-й день исламского месяца зульхиджа по мусульманскому лунному календарю и продолжается 3−4 дня. Праздник знаменует окончание паломничества (хадж) и связан с благим исходом жертвоприношения пророка Ибрахима (Авраама) в долине Мина под Меккой. Точная дата празднования по григорианскому календарю в разных странах может отличаться.

В Казахстане Курбан байрам, согласно мусульманскому календарю, длится 3 дня. В некоторых странах сложились свои традиции празднования. Например, мусульмане Турции отмечают праздник 10 дней, а в Саудовской Аравии празднование занимает 2 недели.

Национальное законодательство определило выходным лишь первый день этого религиозного праздника. Когда Курбан айт в 2022 году? На сайте Духовного управления мусульман Казахстана приведен календарь религиозных дней на 2022 года, согласно которому Курбан байрам празднуют в такие даты:

1 день – суббота, 9 июля;.

2 день – воскресенье, 10 июля;.

3 день – понедельник, 11 июля.

Как отдыхаем на Курбан айт в 2022 году?

Правительство Казахстана приняло решение сделать официальным выходным первый день мусульманского праздника Курбан айт. Как отмечает сайт Egov.kz, в 2022 году он приходится на 9 июля (без переносов).

Традиционно в первый день Курбан айт мусульманам необходимо сделать такие важные вещи:

Принести в жертву животное. Считают, что человек, выполнивший курбан шалу (жертвоприношение), обеспечивает семье благополучное существование. В качестве жертвы используют 3 вида животных: овца (коза), корова (бык), верблюд. Из остальных животных курбан невозможен. Предпочтительным считается приношение в жертву барана и козла. Овцы и козы должны достичь годовалого возраста, крупный рогатый скот – двухлетнего, а верблюды – пятилетнего.

Посетить мечеть и совершить айт намаз. И мужчины, и женщины совершающие намаз в джамаате или в одиночку произносят такбир-ташрик (специальная молитва) после каждого фард-намаза один раз.

Праздничные мероприятия предполагают поздравления с Курбан айтом, а также прием гостей. В каждом доме накрывают дастархан, чтобы совместно отметить торжественный день жертвоприношения.

Как празднуют Курбан айт в Казахстане?

В Казахстане первый день Курбан айта отмечают все мусульмане. Вот основные действия и ритуалы, которые выполняют мусульмане:

Омовение и облачение в чистую праздничную одежду.

Утренняя молитва. Совершается приблизительно через 40 минут после восхода солнца. Верующие повторяют праздничный такбир.

Совершение в мечети праздничной молитвы, после которой читают проповедь-хутбу. Она начинается с прославления Аллаха и Пророка, после разъясняется история происхождения хаджа и значение обряда жертвоприношения. Опытный имам-хатыб часто облекает проповедь в форму рифмованной прозы.

Исполнение праздничного коллективного намаза, который сопровождается поклонами и молитвами.

Принесение жертвы. Прежде чем зарезать животное, его необходимо положить на землю головой в сторону Мекки. Над жертвой мусульманин произносит краткую формулу: «Во имя Аллаха, Аллах велик!». Если позволяют средства, одно мелкое животное приносят в жертву от имени одного человека. Крупный рогатый скот и верблюд могут быть принесены в жертву одним человеком или от имени 7 человек одновременно. Жертвенное животное должно быть здоровым и без физических дефектов.

Время жертвоприношения – первый, второй и третий дни Курбан байрама. Приносить курбан по истечении этого срока неправильно. Мясо жертвенного животного, согласно шариату, необходимо разделить на 3 части: одну отдают малоимущим, второй угощают родственников и соседей, а третья остается дома для дальнейшего употребления в пищу. Продажа мяса жертвы недопустима.

Мусульмане устраивают праздничный обед для семьи и приглашенных родственников, друзей, соседей. Как утверждает Леонид Зданович, дастархан – это среднеазиатский обеденный ритуал, который имеет свои традиции, специфику приема и угощения гостей.

В предпраздничный день всем правоверным, кроме паломников, полезно поститься, ведь воздаяние за пост в этот день столь велико, что нейтрализует мелкие прегрешения предыдущих 2 лет. В дни праздника принято поздравлять близких друзей и родственников, делать им символические подарки, наносить визиты. Также хорошей традицией считают посещение могил умерших предков.

Что касается общенационального празднования, власти Казахстана стараются обеспечить все необходимые условия:

занимаются отведением мест для ритуального забоя скота;.

организовывают праздничные мероприятия;.

готовят культурную программу и регламент традиционных состязаний.

Духовное управление мусульман по возможности организовывает паломнические поездки.

Праздник Курбан айт имеет важное социальное значение и считается залогом единения мусульман, укрепления связей между ними. В праздничные дни приносите в жертву животное, посещайте мечеть, совершайте намаз, читайте Коран и молитвы, встречайтесь с родственниками за дастарханом.

ХОРОШИЕ НОВОСТИ

КАК ПЕРЕДАЕТ ПРЕСС-СЛУЖБА РЕГИОНАЛЬНОЙ ПАЛАТЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ, В ТАЛДЫКОРГАНЕ И УЗЫНАГАШЕ ЖЕНЩИН НАЧАЛИ ОБУЧАТЬ ШВЕЙНОМУ ДЕЛУ И ПРОИЗВОДСТВУ КОНДИТЕРСКИХ ИЗДЕЛИЙ. ОБУЧЕНИЯ ПРОВОДЯТСЯ ЦЕНТРОМ РАЗВИТИЯ ЖЕНСКОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА (ЦРЖП) ПРИ ПАЛАТЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ.

НАЧАЛИ БЕСПЛАТНО ОБУЧАТЬ ЖЕНЩИН

В областном центре обучения проходят 25 женщин по швейному производству и 26 женщин по производству кондитерских изделий в Жамбылском районе. В обучении участвуют как действующие предприниматели, так и многодетные женщины, женщины из социально уязвимых слоев населения.

«В нашей области активно развивается направление по развитию женского предпринимательства. В Центрах обслуживания предпринимателей для женщин доступны сервисные и информационные услуги. В ноябре прошлого года открыт Центр развития женского предпринимательства, который также оказывает поддержку в виде консультаций и сопровождения проектов. Сегодняшние обучения организованы с учетом пожеланий обратившихся в ЦРЖП женщин. После бесплатного месячного курса вы можете как специалист открыть свое дело или устроиться на работу», – рассказала начальник отдела нефинансовой поддержки предпринимательства Палаты предпринимателей Алматинской области Сания Наурызбаева.

В Талдыкоргане курсы организованы на базе учебного центра ТОО «Didakt.kz». Слушателей учат преподователь и мастер производственного обучения. Будущие швеи изучают моделирование, конструирование одежды, основы швейного оборудования, технологию пошива, материаловедение и другие важные навыки.

Роза Сыртанова – жительница Талдыкоргана. Пока находится в декрете решила получить новую профессию и в дальнейшем реализовать свое дело.

«За несколько дней освоили многие базовые навыки. Сейчас учимся моделировать. Я уже понимаю технологию шитья, какие нужны материалы и другие нюансы. Большая благодарность ЦРЖП за организацию обучения», – поделилась Роза Сыртанова.

Напомним, с ноября прошлого года во всех регионах РК стартовало открытие ЦРЖП. Инициатива финансируется за счет средств Азиатского Банка Развития и Программой развития ООН в Казахстане и реализуется НПП РК «Атамекен».

В Алматинской области ЦРЖП был открыт в ноябре 2021 года и является площадкой для нефинансовой поддержки женщин, где они могут получить ряд услуг для стимулирования стартапов, а также принять участие в обучающих программах и мероприятиях.

Центр оказывает консультацию и сопровождение проектов женщин.

По словам консультанта ЦРЖП Мадины Борибаевой, почти за 8 месяцев в центр обратились 416 женщин-предпринимателей и с предпринимательской инициативой. Большинство женщин обращались с просьбой провести обучение для получения новых знаний и квалификации. Ранее обучения были организованы для женщин по созданию производственного кооператива, СММ, социальному предпринимательству, а также на постоянной основе проводятся на республиканском уровне в онлайн и оффлайн форматах.

Также при поддержке Центра развития женского предпринимательства и Совета деловых женщин в трех регионах – Коксуском, Аксуском районах и городе Текели запускаются швейные цеха по пошиву одежды и национальных изделий. Проекты сопровождает ментор ЦРЖП – Светлана Онгарбаева. Планируется создать более 100 рабочих мест, где в основном будут работать многодетные женщины, женщины с особыми потребностями и молодые девушки.

Ш. ХАМИТОВ.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

КӘСІБІ – НӘСІБІ

ЕҢБЕКПЕН ЕСЕЙГЕН

Жанат

«ӨЗІҢДІ КӨРКЕЙТЕТІН ДЕ – ӨЗІҢ, ЕҢКЕЙТЕТІН ДЕ – ӨЗІҢ» ДЕМЕКШІ, БІЗ ТІЛГЕ ТИЕК ЕТКЕЛІ ОТЫРҒАН ЖАНАТ ҚАЙРАТҰЛЫ ДА ӨЗ ЕҢБЕГІМЕН КӨРКЕЙІП КЕЛЕТІН ЖАНДАРДЫҢ ҚАТАРЫНАН.

– Тәтті түбір біздің өлкеге тек тәтті өмір ғана емес, сонымен қатар ерен еңбектің үлгісін ала келді, – деп бастады әңгімесін ол. – *Әкемнің мені жайқалып тұрған егіс алқабына апаратыны, сол жерде арлы-бері жүгіріп, небір ғажайып шөптердің балғын хош иісімен тыныстауым, тракторға мінген күндерім де жадымда анық сақталып қалған. Мен үшін бұл мереке еді. Әкемнің осы ісі шаруа еңбегіне деген қызығушылығымды арттырып қана емес, мені ауыл шаруашылығы жұмысын құрметтеуге баулығаны екенін енді түсіндім. Өз өмірін үлгі ете отырып ол маған үлкен өмірдің жолын ашып берді. Бірақ нағыз әкелердей таңдау құқығын өзіме берді. Жоғары оқу орнына түсіп, экономист мамандығы бойынша диплом алдым. Алайда мамандығыммен аудан әкімдігінің қаржы бөлімінде бір күн ғана жұмыс істедім. Шынымды айтсам, кабинетте қысылып қалдым, тіпті мойнымдағы галстук тыныс алуыма кедергі болғандай болды. Мұның бәрі менікі емес екенін бірден түсініп, кетіп қалдым. Бұл ісіме еш өкінбеймін де. Жер, оның күтімі, міне, осы – менің ісім. Ес білгеннен бастап, мектептегі және студенттік өмірдегі жазғы каникулым таза ауа, табиғат аясында, егістік алқабында өтті ғой.*

ЖИЫРМА АЛТЫ жастағы Жанат Қанатовты өз тағдырының нағыз иесі деуге болады. Ол – Ескелді ауданына қарасты Алдабергенов ауылының тумасы. Оның жылы жүзіне қарап жаның жайланып сала береді. Жан дүниесі де жайқалған егіс алқабындай кең-ақ. Әкесі Қайрат Мұхамеджанов та осы жерде туып, өсті. Колхоз ыдырағанша мал дәрігері болып еңбек етті. 2004 жылдан бастап «Мұхамеджанов» атындағы шаруа қожалығын құрды.Өзінің ұйымдастырушылық қыры мен қарым-қабілетінің, біліктілігінің арқасында аудандағы ең табыстылардың қатарына кірікті. Өзге ауылдастары секілді бастапқыда бұршақ дақылымен айналысуды шешті. Ол кезде соя егуді енді ғана бастағанымен, аудан ішінде оны егуді қолға алушылардың алғашқысы болды. Қандай істе де ұлдары Қанат пен Жанат үнемі қасында болды.

«*Қаз-қатар тізілген қант қызылшасының қатарына қарап жаным жадырайды. Бұл менің сүйікті ісім, алқабым. Мұнда таңнан келемін. Осы жердің әрбір бөлігін біліп қана қоймай, таңданып та тамсанамын. Социалистік Еңбек ері Зылиха (Т) апам айтқандай: «жапырлай өскен қызылша алыстан қарағанда көк шалғын боп көрінеді, көкшіл теңіз болып елестейді...*», – деп ағынан жарылды Жанат Қайратұлы.

Шынында да мына қылтиып көрінген әлжуаз сабақтар ертең-ақ күш алып, қаулап өсіп, тәтті түбір береді.

Алғашқыда бірнеше ескі трактор, бір комбайн, 60 гектардан басталған шаруашылық бүгінде оның негізін қалаушының тынымсыз еңбегі арқасында тұрақты дамып келеді. Қайрат Мұхамеджанов бірте-бірте басшылықтан алыстап, отбасылық кәсіпті ұлы Жанатқа сеніп тапсырған.

– *Тынымсыз еңбектің арқасында біз ауылшаруашылық машиналарының паркін кеңейте алдық, жаңа тракторлар, комбайндар, сепкіштер, жер жұмыстарына арналған басқа да агрегаттар сатып алдық. Мемлекет қолдауымен «Вектор» астық, «Кляйн» қызылша комбайндары сатып алынды. Олардың әрқайсысында заманауи басқару жүйелері, GPS, кондиционерлер бар. Менде осы комбайндардың біреуі бар. Штурвалда отырғанда өзімді жерімнің нағыз иесі, астық өсірушісі ретінде сезінемін. Бұл керемет сезім! Оны ешнәрсемен салыстыруға болмайды*, – дейді кейіпкеріміз.

Шаруа қожалығы қант қызылшасын өсіруге бірден дендемеді. Ұзақ ойланып, бақылап барып, шешім шығарды. Жаңа істі бастау нағыз шаруаның көзқарасын талап етті. Жанат Қайратовқа жергілікті фермер Айдын Дүйсембінов көп көмектесті. Ол Жанаттың бойынан жұмысына деген сүйіспеншілік пен қызығушылықты байқап, оған қол ұшын беруге асықты. Әлі күнге дейін ақылын айтудан жалыққан емес. «Дүйсенбінов» шаруа

қожалығының тәжірибесі қант қызылшасының алғашқы гектарын себуге түрткі болды. Алғашқы өнім де жаман болмады. Нәтижесінде алқапты ұлғайтуға бел буып, арнайы көп функциялы «Кляйн әйгілі неміс комбайнын сатып алды. Бұл шынында да қант қызылшасын өсірушілердің негізгі көмекшісі болған жүздеген жұмысшыны алмастыра алды. Сонымен қатар дақылдарды күтуге қажетті басқа да техникалар сатып алынды.

«МҰХАМЕДЖАНОВ» атындағы шаруа қожалығы алтыншы жыл қатарынан қант қызылшасын өсіруде. Жиырма гектардан бастап, алқапты алпыс гектарға, одан кейін жүз гектарға дейін жеткізді.

Алғашқы жылы тәтті түбірден жоғары өнім алынды. Барлық күмән сейілді, Көксу зауыты жұмыс істеп, шикізатты еш қиындықсыз қабылдап, тұқымға қажетті барлық субсидиялар дер кезінде алынды. Қажетті гербицидтер, арзандатылған жанар-жағармай көлік шығындары өтелді әлі де өтелуде.

Мемлекеттің қант қызылшасын өсірушілерге шынымен де қолдау танытып, көмектесіп жатқанына көз жеткізген, ауылдағы шаруа қожалықтарының жыл сайын жинаған өнімін көріп шабыттанған Жанат: «Өзгелер жеткен шыңға неге ұмтылып көрмеске. Менің де қолымнан келеді», – деген ойға келді. «Мұхамеджанов» атындағы шаруа қожалығында тәтті түбір алқаптарын одан әрі кеңейтуде осы факторлар шешуші болған еді.

Бір ғана қорқатыны – шикізатты зауытқа жеткізген кездегі кезек. Бірақ бұл Ақсу қант зауыты іске қосылғаннан кейін шешімін табатын мәселеге айналып, Балпық бидегі кәсіпорын мәселені шешу үшін барлығын жасады. Ал биыл сатып алу бағасы тоннасына отыз мыңға дейін көтерілді. Бұл тәтті түбірдің ауданын ұлғайтуда да маңызды рөл атқарды. Бірақ алдағы уақытта мемлекет елдегі қант тапшылығы мәселесін жойғысы келсе, бұл көмекті де арттыру керек. Шаруаның еңбегі ерекше қолдауды қажет етеді, республиканың азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етудің ең маңызды мәселесі Жанат Қанатов сынды ауыл еңбеккерлерінің, басқа да жүздеген азаматтың мойнында екенін бәріміз жақсы білеміз.

– *Қант қызылшасы – нағыз еңбекті қажет ететін дақыл. Топырақ өңдеуден бастап дақылды жинауға дейін үнемі назар аударуды талап етеді*, – деп жалғады әңгімесін Жанат Қайратұлы. – *Төртінші-бесінші жылдарда сексен гектардан қажетті өнім ала алмағандықтан, қант қызылшасын одан әрі өсіруді ұйғардық. Жаңбыр жаумағандықтан көшеттер өте сирек болды. Еріксіз егістік жерді жыртып, тағы да егін септік. Міне, осылайша әр шаруа қаншалықты тәуекелге барады. Біз топырақты дайындауға қыруар қаражат жұмсадық, барлық қажетті агротехникалық шараларды жүргіздік, техникаға қаражат салдық, гербицидтер, тұқымдар сатып алдық, бірақ, әп-сәтте ауа райы барлық күш-жігерімізді жаншып салды. Осындай кезеңдер де болады. Сол үшін әр кезде тәуекелге баруға тура келеді.*

Биыл ылғалдылық жеткілікті, ауа-райы әзірге қолайлы болып тұр. Сондықтан жақсы өнім болады деп сенеміз. Күзде сексен гектар жерді тәтті түбірге дайындадық, оларға дерлігі қант қызылшасы себілді. Шаруа қожалығының жалпы егістік көлемі биыл 250 гектарды құрайды.

КЕЙІПКЕРІМІЗДІҢ сөзінше бұрыннан қалыптасқан және жақсы жолға қойылған суару жүйесі тәжірибелі суарушылардың сенімді қолында. Олар – Бақытбек Алдаберген мен Сәкен Шұқырбаев. Басқалардай емес, тәтті тамыр суды көп ішеді. Жоғары өнім алу үшін оны бес-алты рет суару керек.

Жанат Қайратұлы отбасының барлық ісін өзі басқарса да, басты кеңесшісі болып әкесі тұратынын жасырмайды. Қандай қиындық болмасын әке ұлына қолдау танытып, қажет кезде сынап, сыбап та алады. Баласы үшін әркезде иығын төсеуге әзір, бұл Жанатқа айрықша сенім ұялатады.

Ол қатарлас құрдастары секілді бос отырыстар мен әңгімелерге уақыт жоғалтуды білмейді. Ол үшін алқапта жұмыс істеу маңызды шаруа. Мұны өміріндегі ең жоғарғы марапат және қуаныш деп біледі. Аракідік үйге шаршап-шалдығып келгенде ең бірінші болып Мәрзия апасы қарсы алады. Апасының «Айналайын» деген сөзі күні бойғы шаршағанын бір сәтте ұмыттырып, өзін құдды бір жас баладай сезініп сала береді. Немересінің жүрегінде Мәрзия апаның орны бөлек, отбасында басты орын алады. Отыз жылдан астам колхозда қызылша өсіруші болып еңбек еткен Мәрзия ападай тәтті түбірдің ерен еңбегінің бағасын ешкім білмейді. Ол балалары мен немерелерінің жетістігіне риза. Ең бастысы оларды еңбекке, жерді сүюге баулығанына қуанады. Балалары мен немерелерінің туған жерін тастамай, сол жерде еңбек етіп, жер бетіндегі ең маңызды іс – диқанның ісіне жүрек пен жан бергеніне қарап Мәрзия апа да өз өмірін жақсы өткізгеніне бек сенімді.

Әңгіме барысында Жанаттан: «Сенің осы жолыңды кейін балаларыңның жалғағанын қалар ма едің?» деп сұрадық. Ол еш ойланбастан: «*Жақында алғашқы баламыз өмір есігін ашпақшы. Қанша балам болатынын білмеймін. Бірақ солардың бірі отбасылық ісіміз – қызылша өсіруді ары қарай жалғайды деп сенемін. Мен де әкем сияқты оларға өзімнің туған жерге деген шексіз адалдығым мен махаббатымды жеткізуге тырысамын. «Әркімнің туған жері – Мысыр шаһары» деп бекер айтылмаған. Мен үшін де ауылымнан артық керемет жер жоқ»,* – дейді ол.

Жас болса да үлкен жауапкершілікті сезінген Жанат жай ғана әкесінің мұрагері емес, Мұхамеджанов-Қайратовтар әулетінің үлкен миссиясын атқарып келеді. Оның өзі айтқандай, адам үшін ең басты міндет – туған жерің үшін еңбек етіп, еліңе пайданды тигізу.

«Қызылша – біздің ырыс пен байлығымыз ғой. Қызылшаны молайтқанда ғана диқан өзін диқанмын деп есептейді...» демекші, «Мұхамеджанов» атындағы шаруа қожалығының қант қызылшасының өнімі биыл өздері күткеннен де жоғары болады деп сенеміз.

С. ҚАСЫМБЕККҚЫЗЫ.
Суреттерді түсірген Р.ҚАДЫРОВ.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙ

27 КҮНДЕ 65 АДАМ СУҒА КЕТКЕН

ТЖД-нің қызметкерлері суға шомылушыларға алдын-ала сақтандыру ережелері жазылған жарнамаларды таратып, көл жағасында дауыс күшейткіш арқылы ата-аналарға, жасөспірімдерді көзден таса қылмауға ұдайы кеңес беріп жатады. Өкінішке орай, тілсіз жау бала түгілі, апталдай азаматтарды тұңғиық тереңіне тартып кетуде.

Мәселен, 26-шы маусым күні Қонаев қаласындағы, Қапшағай су қоймасында, «Голубой залив» ауданында шомылуға арналмаған жерде төрт адам суға батып кеткен. (1990 ж.т. әйел, 1992 ж.т. ер адам, 2007, 2010 ж.т. екі бала.), және 1954 жылы туған тағы бір әйел адам құтқарылған. Барлығы туыстық қатынастағы адамдар екені айтылуда. Оқиғанның мән-жайына зер салсақ, шомылу барысында толқын көтеріліп, екі ағайынды бала суға бата бастаған. Балаларға қауіп-қатер төнгенін түсіне қойған ағасы мен әпкесі және апасы жан ұшыра құтқаруға ұмтылған. Алайда тілсіз жау көмекке келгендерге ырық бермей, екі бала мен ер адамды тереңге тартып кеткен. Құтқарушылардың көмегімен тек апасы ғана аман қалған.

– *Жылма-жыл шомылу маусымы басталғанда демалушылардың алаңсыз болуы үшін Алматы және Жетісу облысы әкімінің қаулысына сәйкес Қапшағай мен Алакөл, Балқаш көлдеріне құтқарушылардан құралған кезекшілер ұйымдастырып жатады. Сондай кезекшіліктің бірі Қапшағай су қоймасында 7 қалалық жағажай бар, сондай-ақ, олар құтқару мұнараларымен шомылу кезінде адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін басқа да қажетті құралдармен жабдықталған,* – дейді Алматы облысының Төтенше жағдайлар департаменті. – *Мұнда азаматтардан арнайы жабдықталған орындарда ғана суға шомылуға кеңес беріліп, суда жүзе алмасаңыз белден жоғары келетін жерге түспеуді, балаларды су жанында қараусыз қалдырмауды, су жанында демалу кезінде спирттік ішімдіктерді ішпеуді және толқындар мен дауылды ауа райында суға шомылмауды ескертумен келеміз. Өкінішке орай, демалушылардың көбі бұл ережелерді қаперлеріне сақтай бермейді. Оның арты адам өліміне алып келуде. Сондықтан суға шомылушылар сақтық шараларына мұқият болғандары абзал. Әсіресе, бала-шағасымен көл жағасында жүргендер өте абай болуылары керек,* – дейді, құтқарушылар.

Аптап ыстықтан қашып, суға түсіп салқындаймыз деп қас пен көздің арасында екі бірдей баласынан айырылып қалу орны толмас өкініш әрине. Қазір туристерді тарту мақсатында өзен-көлдердің жағалаулары түрлі безендірілулерге ұласып, осы арадан нәпақаларын тауып жүрген кәсіпкерлер үшін бұл маусым қауырт шақ. Ығы-жығы халықтың жасы да, жасамысы да, тіпті, буыны бекімеген бүлдіршіндер де ата-аналарымен осы көлдердің жағасында жүр. Бұл бақылаудағы жерлер. Ал ондай ортаға бара алмайтын, қалталары жағажайдағы бағаны көтермейтіндерге арналып ашылған Қапшағай көл жағасына келіп жатқан халықта есеп жоқ. Құмырсқадай құжынаған құмдағы халықтан аяқ алып жүре алмайсың. Көл бетінде көлбеңдеген үйректей жүзіп жүргендер мен картерлерге тіркеме байлап алып, «су бетімен жүгірген Сүлеймендей» ызғытып жүргендерді көзің шалады. Қауіп-қатерден ада, алаңсыз шомылып жүргендердің тағдыры суға байланып тұрғанын олардың көбі түсіне бермейді. *«Кім суға түсіп, ажалым осыдан келеді деп барады. Жазым деген аяқ астынан болатынын демалушылар білмейді емес, біледі. Көрмейсің бе, аяқ асты көтерілген толқыннан екі бала мен ағасы ажал құшты»,* – дейді төтеншеліктер. Жалпы республика бойынша 27 күнде 65 адам суға кеткен.

ШОМЫЛУ МАУСЫМЫ БАСТАЛҒАЛЫ ҚАУІП-ҚАТЕР ДЕ ҰЛҒАЙЫП КЕЛЕДІ. КҮННІҢ АПТАП ЫСТЫҒЫНА ШЫДАМАҒАН АДАМДАРДЫҢ ҚОЛЫ ЖЕТКЕНДЕРІ ТАУЛЫ АЙМАҚТАРҒА БАРЫП ДЕМАЛСА, ҚАЛЫҢ БҰҚАРАНЫҢ КӨБІ ӨЗЕН-КӨЛДЕРДІ ЖАҒАЛАЙДЫ, СУҒА ШОМЫЛАДЫ. АЛАЙДА САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІН ҚАПЕРІНЕН ШЫҒАРЫП АЛҒАНДАР АЖАЛ ҚҰШУДА. ӘСІРЕСЕ, ШОМЫЛУҒА ТЫЙЫМ САЛЫНҒАН ЖЕРЛЕРГЕ БАРҒАН ЖАСӨСПІРІМДЕР МЕН ӨЗЕН-КӨЛДЕРДЕ ІШІМДІК ІШКЕНДЕР СУҒА БАТЫП, ОНЫҢ АРТЫ ОРНЫ ТОЛМАС ӨКІНІШКЕ ҰЛАСЫП ЖАТАТЫНЫН АЙТУДЫҢ ӨЗІ АРТЫҚ.

Бұл ақпаратты да Төтенше жағдайлар министрлігі жариялап отыр. Жалпы жыл басынан бері 110 адам суға батып мерт болыпты. Оның 40-ы бала болған. Республиканың су айдындарында 68 адам, оның ішінде 15 бала құтқарылғаны айтылуда. Бірінші маусымнан бастап суға түсіп қайтыс болған 65 адамның 28-і бала дейді. Өзекті өртейтін өкініш. Көз алдында құрақтай жайқалып өсіп келе жатқан жасөспірімдердің ажалдары судан болып тұр. «Құдай да сақтанғанды сақтаймын» дегенін өзен-көлдің жағасында демалушылар ұмытпаса игі еді. Тіпті, соңдарынан шұбыртып жүрген балаларын мүлде ұмытып кететіндерге қайран қаласың. Мәселен, Қапшағай көлінде баланың жоғалып кеткені жөнінде бейнежазба тарады. Бала суға кетті деп ойлаған бір топ азамат қол ұстасып су түбіне бойлаған. – *Отбасымызбен біз де сол жерде демалып жүрдік. Өте қорқынышты болды. Дереу судан шығыңыздар деп айтты. Баланы үш сағат іздеді. Барлық ер азаматтар қол ұстасып баланы іздеуге кеткенде жағажайдың маңы тып-тыныш болды. Қатты үрейлендік. Барлығы да баланы өліп қалды деп ойлады. Құдайға шүкір тірі екен. Мен сол маңайда жүрсем де баланың қайда болғанын сол күйі түсінбедім,* **–** деп жазды әлеуметтік желі қолданушысы. Міне, немқұрайлық. Алайда осы ақпаратқа қарсы Алматы облыстық Төтенше жағдайлар департаментінің мәліметінше, баланың суға кеткені туралы ешқандай хабарлама түспеген, сәйкесінше іздестіру жұмыстары да жүргізілмеді дейді. Алайда баланы Қонаев қалалық әкімдік тарапынан қарастырылған жергілікті құтқарушалар іздепті. Оларға суға кеткен адамды қалай құтқару, іздеу керектігі жайлы облыстық төтенше жағдайлар департаментінің мамандары үйреткен тәсілмен жоғалған баланы іздеген. Абырой болғанда, 8 жасар бала судың ішінен емес, жағадан табылып, ата-анасына табысталғанын айтады Төтенше жағдайлар департаменті. Құдай жамандықтың бетін аулақ қылсын. Биылғы шомылу маусымында Балқаш пен Алакөлде суға батқандар жайлы әзірге мәлімет жоқ. Жалпы республика бойынша шомылу маусымына шолу жасасақ, Оңтүстікте Ақсу-Жабағылы қорығында медициналық университетте оқыған екі үндістандық суға батып кеткен. Нұр-Сұлтан қаласындағы Есіл өзенінде 29 маусымда тағы екі бала ажал құшқан. Бұл екі жасөспірім шомылуға тыйым салынған жерге су түскен. Ал Алматы облысының Талғар ауданындағы Қызыл-Қайрат ауылындағы «Цыганка» өзенінен екі жасар баланың мәйіті табылған. Ата-анасы бала жоғалғаннан кейін екі сағаттан соң құтқарушыларды шақырғанын айтады. Жеке тұрғын үй ауласынан шамамен 16:00 шығып кеткен сәбиді туған-туыстары жан ұшырып іздеген. Өкінішке орай, сәбидің денесі өзеннен табылған. Аптап ыстықтан құмды өлке Маңғыстаудағы ел-жұрт Каспийді жағалайды. Мұнда да 16 мамырда шомылу кезінде төрт адам суға кеткен. Ғаламтор желілерін ақтарып отырсақ, шомылу маусымы басталғалы республиканың барлық өңірінде адам шығынына жол берілгенін көруге болады. Суды тіршілік көзі десек те одан келер қауіп-қатердің де орны толмас өкінішке алып баратынын жете сезіне бермейтініміз өзекті өртейді. Бір ғана шомылу маусымы кезінде республика бойынша бір ай көлеміне 65 адамның суға кеткенін ескерсек, дабыл қағатындай жағдай. Әсіресе, балалардың ғұмыры ауырмай-сырқамай көз алдында суға батып үзіліп жатқаны жанды жаралайды. Сондықтан шомылу маусымында ата-аналар балаларын көзден таса қылмаулары қажет. Баланың аты – бала, қас пен көздің арасында ғайып болып кетеді. Жүз жерден жүзу тәсілдерін жетік біледі десе де, сақтық шараларын бала санасына жиі құйып тұрған жөн. Бала түгілі егде жастағылардың өздері де судың терең жағына барғанда абай болуы керек-ақ. Ал ауа райы күрт құбылғанда жеделдетіп судан шығып кетуге ұмтылғандары дұрыс. Себебі тулаған толқын адамды иірімдеге итеріп тастайды дейді төтеншеліктер. Алдағы ауа райына зер салсақ, 4 шілдеден бастап Алматы облысында 35-38 градусқа дейінгі қатты ыстық күтілетіні айтылуда ақпарат желісінде. Шіліңгір шілдеге байланысты ТЖД-ті үйден шықпауды ескертеді. Ал ыстыққа шыдамай өзен-көлдерді жағалағандарға судан абай болулары керек. Себебі 1-шілде күні тағыда Қапшағай су қоймасында №6 қалалық жағажайды патрульдеу кезінде жағадан 250 метр қашықтықта ер адамды құтқарушылар аман алып қалған. Толқын кезінде шомылушыны көл жағасынан үрмелі матраспен алып кеткен. Дәл сол күні №7 қалалық жағажайда 400 метр қашықтықта тағы екі ер адам құтқарылған. 2000 жыл туылған ер адамның суда аяғы тартылып қалса, екіншісі үрейленіп суға батып кете жаздаған. Жалпы суға түскенде құтқару кеудешесінсіз түспеуге кеңес береді құтарушылар. Бұл құтқару кеудешесі әсіресе, балалардың кеудесінен түспеуі тиіс. Оны әрібір ата-ана жадыларына бойтұмардай түйіп алса игі болар еді.

Айтақын МҰХАМАДИ

Дүйсенбі - Понедельник, 11 шілде

ҚАЗАҚСТАН

06.00 Әнұран
06.05 «Жәдігер»
06.30 «Теледәрігер»
07.30 «Masele»
08.10 «Көңіл толқыны»
09.10 «Алдар Көсенің көңілді оқиғалары»
10.00 AQPARAT
10.10 Т/х «Гүлдер құпиясы»
12.00 «Ауыл мұғалімі»
13.00, 17.00 AQPARAT
13.10 «Қызық екен»
14.00 «Әйел әлемі»
14.30 «Ауылдастар»
15.00 «Көңіл толқыны»
15.30 «Бақытсыздар бағы»
17.15 «Сақшы Арыстан»
18.00 «Гүлдер құпиясы»
20.00, 01.20 AQPARAT
20.30 «Ауыл мұғалімі»
21.30 «Өмір ызғары»
22.30 «1001 түн»
23.40 «Qazaqstan дауысы»
01.50 «Теледәрігер»
02.50 «Жәдігер»

ХАБАР

05.00, 01.00 Әнұран
05.00, 16.00 Телесериал
07.00 «Оян!»
10.00 «Доброе утро»
12.00 Жаңалықтар
12.10 Т/х «Мезгілсіз махаббат»
13.00 Новости
13.10, 22.30 Т/х «Көкжал-2»
15.00 «Әке бақыты»
18.00 Мегахит
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Өмір жолы»
21.00 Итоги дня
21.30 Т/х «Келінжан»
00.00 Т/х «Егіз жүрек»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.20, 21.55 Т/х «Кеш келген махаббат»
11.20 Т/х «Қызғалдақ»
12.20, 23.50 «Қорғансыз ханшайым»
13.30, 02.00 «Астана кеші көңілді»
14.30 Т/х «Қағаз кеме»
15.00 Т/х «Айнұрдың армандары»
15.35 Х/ф «Ва-Банк»
17.35 Т/х «Кішкетай келін»
18.30, 01.00 Т/х «Ене»
19.25 «Диназаур»
20.00, 02.50 «Astana Times»
21.00 Т/х «Қара ниет»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Тамаша City»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.00 Сериал «О чем она молчит»
14.00 «НОВОСТИ»
14.15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14.30 «QOSLIKE»
18.30 Басты жаңалықтар
19.00 «KOREMIZ»
20.00 «Главные Новости»
20.40 «Koremiz»
21.45 Сериал «Знахарь»
02.00 «Воскресенский»
02.45 «Новости»
03.00 «Жаңалықтар»
03.15 «Паутина»
04.00 «Басты жаңалықтар»
04.25 «Тамаша City»
05.10 «Той заказ»

КТК

07.05 «Ктк қоржынынан»
07.25 Т/х «Сен мықтысың, тек алға»
08.10 Т/х «Мұңды ызғар»
09.25 «Игра. Реванш»
11.20 «Сашино дело»
15.00 «Көріпкел»
15.40 Т/х «Өгей ана»
17.30 Т/х «Қара гүлдер»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
21.30 «Хороший парень»
23.40 «Морские дьяволы. Рубежи родины»
01.30 «Меч»
02.15 «Өгей ана»
03.30 «Көріпкел»
04.00-04.30 «Ктк қоржынынан»

ЖЕТІСУ

07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
09.00 «Свинопас» ертегісі
10.00 «Ай мен күн» телехикаясы
11.00 «Олжа»
11.30 «Эко-рейд»
11.50 Инфо-блок
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 «Сыр шертер»
12.45 Жаңалықтар
13.00 Новости
13.25 Инфо-блок
13.30 «Дәрігер кеңесі» /тікелей эфир/
14.25 Инфо-блок
14.30 Новости
14.45 Инфо-блок
14.50 Мәдениет жаңалықтары
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
17.45 Инфо-блок
18.00 «Елге қызмет»
18.30 Д/ф «Әйгілі режиссер»
19.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
19.30 Новости (Жетысуская область)
20.00 «Көше бойында»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Инфо-блок
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 «Дәрігер кеңесі»
23.30 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00, 02.40 «Әзіл студио»
07.00, 05.00 «Ризамын»
07.30 «31 әзіл»
08.30, 02.00 Сериал «Ханшайым»
09.30 Т/х «Зейнеп»
10.30 М/с «Маша и медведь»
11.30 Сериал «Кухня»
13.20 Х/ф «Три икса-2: новый уровень»
15.30 Х/ф «Вспомнить все»
18.10 Х/ф «Кино по понятиям»
20.00 Информбюро
21.00 Т/х «Зейнеп»
21.55 Х/ф «Арена»
01.00 What s upp?
02.00 Сериал «Базарбаевтар»
03.30 1001 әзіл
04.00 Bala batlle
04.30 What s upp?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдық»
06.30, 02.30 «Оян, QAZAQSTAN» Music
07.10 «Гудия»
08.10 «Арам ақша, адал махаббат»
09.00, 00.00 «Шоу маска»
11.00, 19.30 Сериал «Три в одном»
13.00 Т/х «Тақиясыз періште»
14.00, 23.30 Т/х «Жаңа қоныс»
15.00, 21.30 Т/х «Қанатсыз құстар»
16.00 Сериал «Гадалка»
16.30 «Герой по вызову»
17.30 «Женский доктор»
18.30 «Aibat»
19.00 «Студия 7»
22.30 Т/х «Аяла мені
02.00 «Психологини»
03.00 «Тамаша»
04.00 Т/х «Япырай»

Сейсенбі - Вторник, 12 шілде

ҚАЗАҚСТАН

06.00 Әнұран
06.05 «Жәдігер»
06.30 «Теледәрігер»
07.30, 10.00, 13.00 17.00 AQPARAT
08.00, 15.00 «Көңіл толқыны»
09.10 «Сақшы Арыстан»
10.10 Т/х «Гүлдер құпиясы»
12.00 «Ауыл мұғалімі»
13.10 «Қызық екен»
14.00 «Әйел әлемі»
14.30 «Ауылдастар»
15.30 «Бақытсыздар бағы»
17.15 «Сақшы Арыстан»
18.00 «Гүлдер құпиясы»
20.00, 01.20 AQPARAT
20.30 «Ауыл мұғалімі»
21.30 «Өмір ызғары»
22.30 «1001 түн»
23.40 «Qazaqstan дауысы»
01.50 «Теледәрігер»
02.50 «Жәдігер»

ХАБАР

05.00, 01.00 Әнұран
05.00, 16.00 Телесериал
07.00 «Оян!»
10.00, 18.00 Мегахит
12.00 Жаңалықтар
12.10 Т/х «Пәленшеевтер»
13.00 Новости
13.10, 22.30 Т/х «Көкжал-2»
15.00 «Әке бақыты»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Бір туынды тарихы»
21.00 Итоги дня
21.30 Т/х «Келінжан-2»
00.00 Т/х «Егіз жүрек»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.00, 21.55 Т/х «Кеш келген махаббат»
11.20 Т/х «Қызғалдақ»
12.20, 23.50 «Қорғансыз ханшайым»
13.30, 02.00 «Астана кеші көңілді»
14.30 Т/х «Қағаз кеме»
15.00 Т/х «Айнұрдың армандары»
15.35 Х/ф «Ninety One»
17.35 Т/х «Кішкетай келін»
18.30, 01.00 Т/х «Ене»
19.25 «Диназаур»
20.00, 02.50 «Astana Times»
21.00 Т/х «Қара ниет»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Тамаша City»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.00 «На самом деле»
11.00 «Пусть говорят»
12.10 «Миссия аметист»
13.10 «Роман с детективом»
14.10 НОВОСТИ
14.20 ЖАҢАЛЫҚТАР
14.30 «QOSLIKE»
18.30 Басты жаңалықтар
19.00 «KOREMIZ»
20.00 Главные Новости
20.40 «Koremiz»
21.45 Сериал «Знахарь»
02.00 «Воскресенский»
02.45 «Новости»
02.55 «Жаңалықтар»
03.05 «Паутина»
03.50 «Басты жаңалықтар»
04.15 «Тамаша City»
05.00 «Той заказ»

КТК

07.05 «Ктк қоржынынан»
07.25 Т/х «Сен мықтысың, тек алға»
08.10 Т/х «Мұңды ызғар»
09.25 «Игра. Реванш»
11.15 «Морские дьяволы. Рубежи родины»
13.00 «Хороший парень»
15.00 «Көріпкел»
15.40 Т/х «Өгей ана»
17.30 Т/х «Қара гүлдер»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
21.30 «Хороший парень»
23.40 «Морские дьяволы. Рубежи родины»
01.30 «Меч»
02.15 «Өгей ана»
03.30 «Көріпкел»
04.00-04.30 «Ктк қоржынынан»

ЖЕТІСУ

07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Бір туған» телехикаясы
10.55 «Қазақ үні»
11.30 «Көше бойында»
11.55 Инфо-блок
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
12.45 Жаңалықтар
13.00 Новости/тікелей эфир/
13.25 Инфо-блок
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.25 Инфо-блок
14.30 Новости
14.45 Инфо-блок
14.50 Мәдениет жаңалықтары
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
17.45 Инфо-блок
18.00 «Сегодня» (Алматы облысы)
18.30 Д/ф «Әйгілі режиссер»
19.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
19.30 Новости (Жетысуская область)
20.00 Д/ф «Бүгінгі дін»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Инфо-блок
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 «Талқы»

31 КАНАЛ

06.00, 02.40 «Әзіл студио»
07.00, 05.00 «Ризамын»
07.30 Информбюро
08.30, 02.00 Сериал «Ханшайым»
09.30 Т/х «Зейнеп»
10.30 М/с «Маша и медведь»
11.40 Сериал «Кухня»
12.40 Сериал «Отель Элеон»
13.50 Х/ф «Кино по понятиям»
15.50 Х/ф «Арена»
17.50 Х/ф «Свадьба на троих»
20.00 Информбюро
21.00 Т/х «Зейнеп»
21.55 Х/ф «Тревожный вызов»
01.00 What s upp?
02.00 Сериал «Базарбаевтар»
03.30 1001 әзіл
04.00 Bala batlle
04.30 What s upp?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдық»
06.30, 02.30 «Оян, QAZAQSTAN» Music
07.10 «Гудия»
08.10 «Арам ақша, адал махаббат»
09.00, 00.00 «Шоу маска»
11.00, 19.30 Сериал «Три в одном»
13.00 Т/х «Тақиясыз періште»
14.00, 23.30 Т/х «Жаңа қоныс»
15.00, 21.30 Т/х «Қанатсыз құстар»
16.00 Сериал «Гадалка»
16.30 «Герой по вызову»
17.30 «Женский доктор»
18.30 «Aibat»
19.00 «Студия 7»
22.30 Т/х «Аяла мені»
02.00 «Психологини»
03.00 «Тамаша»
04.00 Т/х «Япырай»

Сәрсенбі - Среда, 13 шілде

ҚАЗАҚСТАН

06.00 Әнұран
06.05 «Жәдігер»
06.30 «Теледәрігер»
07.30, 10.00, 13.00 17.00 AQPARAT
08.00, 15.00 «Көңіл толқыны»
09.10 «Сақшы Арыстан»
10.10 Т/х «Гүлдер құпиясы»
12.00 «Ауыл мұғалімі»
13.10 «Қызық екен»
14.00 Д/ф «Тұлға»
14.30 «Ауылдастар»
15.30 «Бақытсыздар бағы»
17.15 «Сақшы Арыстан»
18.00 «Гүлдер құпиясы»
20.00, 01.20 AQPARAT
20.30 «Ауыл мұғалімі»
21.30 «Өмір ызғары»
22.30 «1001 түн»
23.40 «Qazaqstan дауысы»
01.50 «Теледәрігер»
02.50 «Жәдігер»

ХАБАР

05.00, 01.00 Әнұран
05.00, 16.00 Телесериал
07.00 «Оян!»
10.00, 18.00 Мегахит
12.00 Жаңалықтар
12.10 Т/х «Пәленшеевтер»
13.00 Новости
13.10, 22.30 Т/х «Көкжал-2»
15.00 «Әке бақыты»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Өмір жолы»
21.00 Итоги дня
21.30 Т/х «Келінжан-2»
22.30 «Не хабар?»
00.15 Т/х «Егіз жүрек»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.00, 21.55 Т/х «Кеш келген махаббат»
11.20 Т/х «Қызғалдақ»
12.20, 23.50 «Қорғансыз ханшайым»
13.30, 02.00 «Астана кеші көңілді»
14.30 Т/х «103»
15.00 Сериал «Громовы»
16.00, 01.00 «Вопреки всему»
16.50 «Сырты бүтін»
17.35 Т/х «Кішкетай келін»
18.30 «Ене»
19.25 «Диназаур»
20.00, 02.50 «Astana Times»
21.00 Т/х «Қара ниет»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Тамаша City»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.00 «На самом деле»
11.00 «Пусть говорят»
12.10 «Миссия аметист»
13.10 «Роман с детективом»
14.10 НОВОСТИ
14.20 ЖАҢАЛЫҚТАР
14.30 «QOSLIKE»
18.30 Басты жаңалықтар
19.00 «KOREMIZ»
20.00 Главные Новости
20.40 «Koremiz»
21.45 Сериал «Знахарь»
02.00 «Воскресенский»
02.45 «Новости»
02.55 «Жаңалықтар»
03.05 «Паутина»
03.50 «Басты жаңалықтар»
04.15 «Тамаша City»
05.00 «Той заказ»

КТК

07.05 «Ктк қоржынынан»
07.25 Т/х «Сен мықтысың, тек алға»
08.10 Т/х «Мұңды ызғар»
09.25 «Игра. Реванш»
11.15 «Морские дьяволы. Рубежи родины»
13.00 «Хороший парень»
15.00 «Көріпкел»
15.40 Т/х «Өгей ана»
17.30 Т/х «Қара гүлдер»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
21.30 «Хороший парень»
23.40 «Морские дьяволы. Рубежи родины»
01.30 «Меч»
02.15 «Өгей ана»
03.30 «Көріпкел»
04.00-04.30 «Ктк қоржынынан»

ЖЕТІСУ

07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Бір туған» телехикаясы
11.00 «Сегодня»
11.30 «Бүгінгі дін»
11.50 Инфо-блок
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 «Спорт-тайм»
12.20 Инфо-блок
12.30 Жаңалықтар
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 Новости
13.25 Инфо-блок
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.25 Инфо-блок
14.30 Новости
14.45 Инфо-блок
14.50 Мәдениет жаңалықтары
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
17.45 Инфо-блок
18.00 «Бүгін» /тікелей эфир (Жетісу)
18.30 Д/ф «Әйгілі режиссер»
19.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
19.30 Новости (Жетысуская область)
20.00 «Мамандық маңызы»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Инфо-блок
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 «Талқы»

31 КАНАЛ

06.00, 02.40 «Әзіл студио»
07.00, 05.00 «Ризамын»
07.30 Информбюро
08.30, 02.00 Сериал «Ханшайым»
09.30 Т/х «Зейнеп»
10.30 М/с «Маша и медведь»
11.20 Сериал «Отель Элеон» (повтор)
12.30 «Отель Элеон»
13.30 Х/ф «Свадьба на троих»
16.00 Х/ф «Тревожный вызов»
18.00 «Больше чем кино»
20.00 Информбюро
21.00 Т/х «Зейнеп»
21.55 Х/ф «16 кварталов»
01.00 What s upp?
02.00 Сериал «Базарбаевтар»
03.30 1001 әзіл
04.00 Bala batlle
04.30 What s upp?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдық»
06.30, 02.30 «Оян, QAZAQSTAN» Music
07.10 «Гудия»
08.10 «Арам ақша, адал махаббат»
09.00, 00.00 «Шоу маска»
11.00, 19.30 Сериал «Три в одном»
13.00 Т/х «Тақиясыз періште»
14.00, 23.30 Т/х «Жаңа қоныс»
15.00, 21.30 Т/х «Қанатсыз құстар»
16.00 Сериал «Гадалка»
16.30 «Герой по вызову»
17.30 «Женский доктор»
18.30 «Aibat»
19.00 «Студия 7»
22.30 Т/х «Аяла мені»
02.00 «Психологини»
03.00 «Тамаша»
04.00 Т/х «Япырай»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МЕЗГІЛ МӘСЕЛЕСІ

ПЕДОФИЛИЗМ АУРУ МА, ӘЛДЕ АЗҒЫНДЫҚ ПА?

ҚЫЛМЫСТЫҢ ЖЕҢІЛІ ЖОҚ. ӘСІРЕСЕ АДАМНЫҢ АРНАМЫСЫ, ДЕНСАУЛЫҒЫ, ӨМІРІНЕ ҚАТЫСТЫ ЖАСАЛҒАН ҚАСТАНДЫҚТАРДЫ, ЗОРЛАУ ҚЫЛМЫСТАРЫН ЕШКІМ АҚТАП АЛА-АЛМАЙДЫ. МҰНДАЙҒА ҚАТЫСТЫ ЗАҢ ДА ҚАТАЛ. ДЕГЕНМЕН ЗАҢНЫҢ ҚАТАЛДЫҒЫ АДАМ ЗОРЛАУ ОҚИҒАЛАРЫНЫҢ АЗАЮЫНА ТҮРТКІ БОЛА АЛМАЙ ОТЫР.

Азаймақ түгілі жылдан-жылға көбеюде. Бұрындары негізінен тек әйел зорлау оқиғалары тіркеліп келсе, бүгінде кәмелетке толмаған балаларды, өрімдей сәбилерді, тіпті еркектің еркекті зорлауы да жиіледі. Адам болған жерде қылмыстың болуы заңдылық шығар, десек те заман өзгерді ме әлде адам баласы азғындалып кетті ме, кім білсін, әйтеуір зорлық-зомбылықтың жиілегені соншалық, күн сайын осындай хабар естімесек құлағымыз еленде отыратын жағдайға жеттік.

Іргесі биік ел бірінші кезекте болашақтың кепілі болған балалардың қамын жасайды емес пе. Өздерін қорғай алмайтын тым нәзік, ниеті пәк балаларды қорғау, әл-ауқатын жақсарту ел мүддесі болып табылады. 2021 жылғы өткен Ұлттық халық санағының қорытындысы бойынша еліміздегі бала саны 61 млн-ға жеткен. Ал осы балалардың құқығы қаншалықты қорғалуда?

Қазір педофилия құрбаны атанған жеткіншектердің саны күннен-күнге артып келеді. Дерек көзіне сүйенсек, соңғы жылдардың көрсеткіші бойынша елімізде 4000-ға жуық зорлық-зомбылық

дерегі тіркелген. Ал жыл басынан бері облыс аумағында 52 дерек, оның ішінде 21-і жасөспірімдермен екі жақты келісім арқылы қатынасқа түскендер, 31-і зорлық-зомбылық жасау әрекеттері. Азғындардың арбауына түсіп, арам нәпсінің құрбанына айналған балалардың кейінгі өміріне балта шапқандардың жазасы темірторға қамалумен ғана шектелмек...

Қызының педофилдің құрбаны болған Талдықорған қаласының тұрғыны М. есімді азаматшамен әңгімелесуде ол былайша сыр шертті.

– Қызым тоғызға келгенде екінші мәрте тұрмысқа шықтым. Ол адаммен төрт жылға жуық бірге тұрдық. Күйеуім деп санап келген жексұрын қызымды үш жыл бойы зорлап келіпті. Егер көрші әйел әлгі жүзі қараның тырдай жалаңаш қызымды бақшада қуып жүргенін көрмесе, білмей әлі күнге жүрер ме едім. Бұл сұмдықты естігенде полицияға шағымданып, оны ең қатаң жазамен жазалауын талап еттім. Алайда, қызымды қорлаған адамға жынды деген диагноз қойылып, психиатриялық ауруханаға жатқызылды.

Психолог мамандардың сөзінше, көп жағдайда мұндай қылмыстар жылы жабылып, қылмыскер құтылып кететін кездер болады. Нақтырақ айтқанда, қазақилыққа салынып, отбасының абыройы немесе мектеп абыройы бірінші орында болып, баланың алдағы өмірі екінші орында қалып қояды. Осындай жағдайлардан соң көп жағдайда қыз балалар тұмысқа шығуға қорқып қалады екен.

Бұл тұрғыда ой өрбіткен «Relax» тұлғалық даму орталығының практик-психологы Жазира ТАЛҒАТҚЫЗЫ былай дейді.

«Мұндай оқиғаның көбеюіне басты себеп – өзіміз деп есептеймін. Неге десеңіз, оны таратып, барлығына жария етіп жатқанымыз өтірік емес. Көп жағдайда балалар өгей әкесінен зорлық көреді. Ондай балалардан не байқадым.... өгей әкелері бірден төсекке тартпай бірте-бірте үйретіп дайындап жүреді. Оны балалар көбіне қалыпты жағдай, солай болу керек екен деп қабылдайды. Мұндай ойды кейде балаларға өзіміз қалыптастырамыз. Яғни, балаларды кафе немесе ішімдік ішіп, көңіл көтеретін ортаға алып барамыз. Ол жерде ішімдік ішкен, ішпеген адам болсын жақсы оймен, жақсы көріп, балалардың бетінен сүйеді, алдына отырғызады, көтереді. Ал мұны балалар қалыпты жағдай деп қабылдап, санасында қалып қалады. Негізінде ата-аналарға осы нәрсені ескерту керек. Себебі балалардың ойында үлкен адамдар осылай жасау керек екен деген ой қалыптасып қалады. Егер соның дұрыс емес екенін түсіндіріп, уақытында балалармен жұмыс жүргізілсе, көп нәрсенің алдын алуға болатын еді.

Ал педофилды негізі психикалық ауытқуы бар адамдар десек болады. Себебі олар баланы ұл немесе қыз деп ажыратпайды. Мұндай іске баратындардың басым бөлігі бала кезінде зорлық көрген, қатты қиындыққа ұшыраған адамдар. Кейін өзі көрген қорлықтарды басқа балаларға қайталауы да содан. Ал ондай балалармен психологтар уақытылы жұмыс жасап, миына, сана-сезіміне келген зақымын дер кезінде емдеу керек. Яғни, әр түрлі арт терапия, психологиялық терапиялар арқылы баланың жанын емдеу тиіс.

Иә, бала зорлаушылардың сұмдығы дененді титіркендіреді. Бұрындары тек шетел жаңалықтарынан ғана көріп, жағамызды ұстасақ, енді мұндайлар арамызда тайраңдап жүр. Адами қағиданы тәрк еткен педофилия сыналап санамызға да, қоғамға да еніп кетті. Әзірге мемлекет аталмыш арсыздықпен қалай күресерін білмей дал болып отыр. Себебі тәжірибе жоқ.

Мамандар бұл қылмыспен тиімді күресудің жалғыз жолы заңды ерекше қатаңдату дейді.

Өзге мемлекеттер мәліметтеріне зер салсақ, өткен жылы Иранда кішкентай балаларды зорлаған екі педофил өлім жазасына кесіліп, көпшілік алдында дарға асылған. Мұны көрген халық соттың шығарған әділ үкіміне ризашылығын білдіріпті. Осы оқиғадан кейін Иранда бала зорлығына қатысты деректер күрт азайған. Американдықтар да педофилдармен қаншама жыл күресіп келеді. Бұған қатысты түрлі тренингтер де жүргізуде. Мәселен, балабақшадағы ұл-қыздарды психологиялық тұрғыда зерттеген. Сондағы байқағаны 95 пайыз бала аңғал болып келеді. Оларға «Ана жақта сенің мамаң күтіп тұр, жүр апарайын» десе, еріп кете барған. Соның ішінде бір ғана балақай «Жоқ, менің мамам қайтсе де, осы жерге келеді. Мен сізді танымаймын» деп айқайлаған. Көрдіңіз бе, кейде балалардың үйде ата-анамен ашылып сөйлескеннің арқасы бұл.

Осы тұрғыда американдық психолог мамандар кез келген ата-ананың баласына айтып отыратын қағидаларды атапты.

1. Ешқашан жалғыз жүрмесін. Жанында топтасқан достары болсын.

2. Бөтен адамның шақырғанына бармасын. Ақша ұсынған жағдайда болса, алмасын.

3. Күнделікті балаңыздың немен айналысқанын қадағалап отыру. Вконтакте мен түрлі желіде отырған баланы қадағалау.

4. Бала қолына ысқырық, әлде қазір шығып жатқан компас GPS сағатты байлап қою. Әгәрәки, бөтен еркек жанына жақындағанда, ол дереу сағатын басып, әлде ысқырықпен шақыра қояды.

Дерек көздеріне жүгінсек, дүниежүзінде осы педофилдерден күніне жүздеген бала зардап шегеді екен. Тіпті мұны айықпас ауру деседі. Мұнымен ауырғандар өздерін тоқтата алмайтынын да айтқан.

Педофил. Құлаққа түрпідей тиетін бұл сөзді естігенде көзіңе үсті-басы кір, киімінің тозығы жеткен қаңғыбас адам елестейді. Бірақ бұл жүзі қаралар біреудің өгей әкесі, ағасы не болмаса нағашысы болуы да хақ. Сайып келгенде бұл психикалық бұзылу не болмаса жыныстық аутқулардың бірі – инфантосексуализм немесе падерозия деп аталады. Сонда жалпылай алғанда «педофилия» деген сөз балаларға болатын жыныстық құштарлықты білдіреді екен. Мұндай жауыздыққа барғандарды елімізде Қазақсан Республикасы Құқықтық Кодексінің 120, 121 - баптары бойынша кәмлетке толмағандарға қатысты зорлау немесе нәсіпқұмарлық сипаттағы әрекеттер үшін – 12-ден 17 жылға дейін, ал кішкене баланы жәбірлеушілер – 20 жыл не болмаса өмір бойына бас бостандығынан айырады. Сонымен қатар ҚР ҚК-нің 124-бабы «Жас балаларды азғындық жолға түсіру» бойынша тағайындалатын жаза – 5 жылдан 10 жылға дейін қамауға алу. Ал, он алты жасқа толмаған адаммен жыныстық қатынас немесе сексуалдық сипаттағы өзге де әрекеттер жасаған қылмыскер ҚР ҚК-нің 122 бабы бойынша – 5 жылға дейін түрмеге тоғытылады.

Заңға сүйенсек 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап ҚР «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» 152-бапқа сәйкес педофилдерге химиялық кастрациялау жасалады. Яғни, пациент жыныстық құмарлығын төмендететін препараттарды қабылдайды, ол сот шешімімен медициналық ұйымда жүзеге асырылады. Бұл антиандрогендік препаратты шамамен 10-15 күнде бір егу керек. Бірақ мұның өзі нәпсіқұмарларды тоқтатып тұрғаны шамалы. Қылмыскерлер аталмыш препараттың күшін жоятын амал тауып, омнадрен, небидо сынды дәрілерді қолданады. Ал ол дәрігерлердің айтуынша дәрінің күшін жойып қана қоймай, нәпсісін де оятып, арттырып жібереді.

Қалай десек те, қылмыстардың ішіндегі ең ауыры – қорғансыз бүлдіршіндерге аяусыз қастандық жасау. Кейбір ересектердің мұндай әрекетке баруы шындығында айуандық, адамдық азғындаудың шегі ме дейсің. Үлбіреген гүл өмірді таптайтын, адами болмыстан ада мұндай жандарды ең қатал үкіммен жазаласақ та артық етпес еді. Бұл туралы сіз не дейсіз, көзі қарақты оқырман?!

Айнұр БЕКМОЛДИНА
Суреттер ғаламтордан алынды.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

Мейірімге шөлдегенде

ӘҢГІМЕ

«Адам нәсілін жер бетінде баянды етіп тұрған бірден-бір күш-мейірім мен рақым ғана.»

Әбіш Кекілбаев

Жұмыс бөлмесінен шыққан бастығын көріп, Інжу де жинала бастады. Нысанбек ыңырана қозғалып, мұның жанына жақын келді.

– Сағат кешкі жетіні соғып тұр. Бәлкім, үйіңе апарып салармын, – деп қолқалады.

– Жоқ, аға, өзім жетіп аламын.

– Інжу, байқап жүрмін, күннен-күнге құлпырып барасың.

– Рахмет, аға.

– Мені өлтіретін де осы аға деген сөзің ғой. – Нысанбектің мына сөзін қалай түсінерін білмей абдырап тұрғанда, ол күліп жіберді.

– Ресми түрде бастығың болсам да, мырза демей аға дейтініңді айтам. Жарайды, аға болайын. Онда ағаңның бір ақылы бар саған айтар.

– Құлағым сізде. – Інжу бұл әңгіменің тезірек аяқталуын тілеп, кетуге асығып тұр.

– Өткенде туған күніңде жасыңды сұрап едім, айтпадың. Құжатыңнан қарасам отызға толыпсың. Отбасын да құрмапсың. Енді бір бес-алты жылдан соң жан-жағыңа жалтақтаған, жалғыздықпен ауылдас қонған нағыз кәрі қызға айналасың.

– Тоқетерін айтыңызшы, аға. – Інжу бастығының жеке басын сөз еткенін ашық жақтырмай, тік қарады.

– Ақыры күйеуге шықпайды екенсің, онда өзің үшін туып ал. Ағалық ақылым осы! – Мына сөз Інжуге тұла бойын тоқ ұрғандай сезілді. «Өзің үшін туып ал» деген төрт сөз қарғыс шынжырындай болып құлағында тұрып қалды. Қыз бастығын итере-митере шығар есікке беттеді. Нысанбек оның соңынан мырс-мырс күлген күйі қарап тұрып, «отызға келсе де, құлын мүсінінде мін жоқ өзінің» деп бір тамсанды.

Інжу тысқа атып шыққанда, кешкі мезгілде тіптен қарбалас болып кететін Алматы көшелерінде шамдар жарқырап тұрды. Алайда адымдай басқан қыз бұл құйылған жарықты сезбеді. Көз алды тұманданып, безілдеп жүре берді. Бұрын әлгі бір лағнет сөзді сыртынан айтқандарын естіген. Көзін бақырайтып қойып, «ақылым осы» деген жағдай бірінші рет басынан өтіп тұр. «А, Құдай, бұл қай қорлығың? Шынайы махаббатты күтумен өмір өткізгенім үшін айыптымын ба? Ақ махаббаттан үмітімді үзейін бе? Көлденең көк аттыға «өзім үшін туғым келеді» деп тәлімсиін бе? Жо-жоқ! Жоқ!» Жүрек түкпірінде жанайғайы құйын болып көтерілген Інжу көшедегі жүргіншілерді қағып өтіп, қарыштай басты. Желдей есіп жүгірсе, мына қорлық пен мазақтан құтылатындай көрініп, бүлкектей жөнелді. Екпіндеп барып, біреуге соқтығысып тоқтады.

Қайда асықтың, қызым? – деді қоңыр үн.

– Жазмыштан қашып барамын, – деді қыз алқынып.

– Жазмыштан озмыш жоқ қой, қызым, – деді әлгі қоңыр үн күңіреніп.

– Жоқ, құтылам. Әлдекім жазып қойыптымыс деген сол шимайды түзетем! –деп қыз жұлқына беріп еді, дауыс иесі оп-оңай құлап түсті. Інжу қапелімде өзінің екпінінен құлаған болар деп абыржи қоймады. Әйтсе де ол жерден көтерілер емес.

– Тұрсаңызшы. Сізге не болды? – деп Інжу енді оның жүзін өзіне қаратты. Жұмылуға жақын қалған жанар сыр жолдап үлгерді. Аласы көп қой көзден торығу, түңілу, үміт үзу тәрізді сезімдердің аласапыран арпалысын қапысыз сезген қыз оны демей берді. Өзіндей торыққан бір жанға сүйеніш болғысы келді. Жан дәрмен сөмкесінен қалта телефонын іздеді. Қас қылғанда оны таба алмады. Көшеде еңгезердей адам сұлап жатса да, көмекке ұмтылуға асыққан ешкім көрінбеді. Інжу жан ұшырып, бір жүргіншіні тоқтатты.

– Телефоныңызды беріңізші, «Жедел жәрдемге» қоңырау шалайын, –деп шыр-шыр етті.

– Ішіп алғаннан саумысың өзі? – деген бейтаныс адам сыдыртып өте берді.

– Бойжеткен, телефоныңды қолдануға рұқсат етші.

– Телефонымды алып қаша жөнелсең қайтемін? Ары жүр, – деп жас қыз зірк ете қалды. Інжу енді айғайға басты.

– Құдай-ау, сендер адамсың дар ма өзі? Мына кісі есінен танып құлады. Ауруханаға жеткізуім керек!

– Есінен алжасқан, – деп екі жас жігіт бұны маскүнемге балап, күле қарап өте берді. Құлағына наушник тағып алып, бүкіл әлемнен бөлектеніп, өз күйіне өзі риза қалыпта келе жатқан бір қызды ақыры бөгеді. Ол құлағынан антұрған жібін суырып, мән-жайға қанығам дегенше, Інжудің жаны шығып кете жаздады.

– Ағам жүрек талмасына ұшырады. «Жедел жәрдем» шақыр! – деп өктем сөйледі. Шашын әр түске түрлендіре бояған жас қыз «Жедел жәрдемге» қоңырау шалды-ау ақыры. «Жедел жәрдем» көлігі қиқулата жеткенше, Інжу табан астында кескен теректей сұлап түскен бейтаныс ер адамның жанынан кете алмады. Бұл кезде адам қарасы да көбейіп қалған-ды. Бірақ олардың көптігін қайтсін, қолдарынан дәрмен келмеді. Көліктен секіріп түскен мейірбике ер адамға төне қарап, оның басын сүйеп, қолын ұқалап отырған Інжуге бір қарады.

– Қандай мекенжай бойынша тіркелген? – деді сосын аспай-саспай.

– Адам, адам қиналып жатса, сіз әлдеқандай қағаз сұрап тұрсыз! Жүрсеңізші енді бір ауруханаға! – Інжудің құлындағы даусы құраққа шықты. Бірақ мейірбике бұны шыбын шаққан құрлы көрмеді. Өз уәжін тәптіштеп түсіндіріп, қатаң ережелерді қайта-қайта айтумен болды.

– Тіркелген емханасы бойынша ғана қабылдаймыз. Онда облыстық ауруханаға апарайық, – деп әріптестеріне иек қақты. Олар да бұған келісе кетті.

– Облыстық аурухана қаланың шетінде ғой. Оған жеткенше көлік кептелісінде екі сағаттай уақытымыз кетіп қалады. Жақын жердегі ауруханаға апарыңыздар! – деп қыз ышқына айғайлады. Мына ақ халат кигендер оған Ажалдың есебін түгендеуге келген жендеттердей тым суық көрінді. Содан да болар, ол енді ашына атой салды.

– Мен де заң білемін. Жоғары білімім бар. Қазақстанның кез келген азаматы өзі қалаған емханаға, тіпті ауруханаға қарала алады. Ал қазір мәселе адам өміріне қатысты болғандықтан, тек жақын жердегі ауруханаға таңдау салуға құқым бар. Ағам тірі қалуы керек!

– Мына білгіштің сайрауын-ай. Мұндай білгіштердің жазғыш келетіні тағы бар. Кеттік, таяу тұрған ауруханаға! – Көлік орнынан қозғала бергенде, сұлқ жатқан ер адам кірпігін әлсіз жыбырлатты. Інжу оның қолын жібере сала, жүзіне жүзін тақады. Оның тыныстап жатқанына көзін жеткізгісі келді. Бірақ ештеңе байқай алмады.

– Тамыр соғысы нашарлап барады. Қан қысымы тым төмен, – деді бас жағына жайғасқан тағы бір мейірбике аппаратына қарап тақ-тақ етіп.

– Аға, мықты болыңыз, – деп Інжу өзі де байқамастан оның маңдайынан сипады. О, ғажап! Осы сәт науқас сәл жымиды. Ыстық алақанның табы қуат берді ме, әлде аялы алақан оны әлпештеген жандардан елес берді ме? Әйтеуір науқастың жүзіндегі сүйкімді жымиыс ұзақ тұрды.

Бұлар ауруханаға жеткенде, іштен шапшаң шыққан қызметкерлер науқасты бірден ала жөнелді. Соңынан ұмтылған Інжуді бір ақ халатты тоқтатып:

– Науқастың туысы боларсыз. Оны ақылы бөлімге жатқызбайсыз ба? – деді.

– Алдымен ағамның жаны қалсын, – деген қыз оның қасынан желдей жүйткіп өте берді. Бұны көре, құжат толтырушы бір мейірбике сұрақтарын жаудырды.

– Қалай есінен танып жүр? Бұрын бұлай ауырып па еді? Қалыпты қан қысымын айтыңыз. Қан тобын білесіз бе?

– Мен ештеңе білмеймін.

– Ағам деп шу көтеріп тұрсыз. Өз ағаңыз туралы дым білмейтініңіз бір түрлі екен, – деп кекетті ақ киімді болса да, пәк ниетті көрінбеген қызметкер.

– Иә, ағам дедім. Бірақ оны танымаймын. Көшеде құлаған жерінде алғаш рет көрдім. Ештеңе білмейтінім содан. Ағам болуы үшін міндетті түрде қаны бір болуы шарт па? – Қыз булығып жылап жібергенде, өзге бір қызметкер ішке кірді.

– Құжаттары міне. Жеке заттарын сізге берейін, – деп Інжуге бұрылды. Мейірбике құжатқа қарап, қағазын толтыра жөнелді.

– Рақымұлы Думан, 1951 жылы туған... – Бітпестей көрінген құжатпен «шайқас» аяқталғанда, Інжу өзі есімін әзер білген, бірақ «аға» деп атаған адамның өміріне араша сұрап коридорды бойлап келе жатты. Қолындағы Думанның «жеке заттары» деп ұсынылған түйіншекке назар аударғанда аңғарғаны, қымбат қол сағат, көліктің кілті, неке жүзігі мен қампиған әмиян және қалта телефоны. Інжу телефонға көз жүгіртіп еді, ешкім қоңырау шалмапты. «Думан аға, жаныңызды сонша жүдеткен кім болды? Өмірден, мынау жарық әлемнен баз кешірген кімдер? Асыл мен жақұттың бәрі қолыңызда екен, сонда сізге не жетпеді? Ішім сезіп тұр, бір ауыз жылы сөзге зар болып, шапағатқа шөлдеп, ақыры опырыла құладыңыз. Өмір сүруге еш себеп жоқтай сұлап түстіңіз. Қанша уақыт өтсе де, соңыңыздан ешкім сұрау салмады. Тірі жанға керегі жоқтай соншама қайырсыз ұл, рақымсыз қыз өсірдіңіз бе? Не де болса жаныңыз аман қалсын, аға!»

– Сізді іздеп жүр едім. Думан Рақымұлының жақынысыз ғой, – деп ұзын бойлы, кең маңдайлы дәрігер мұның жанына келді.

– Иә, иә, мен ағамды уайымдап тұрмын.

– Ағаңыз инсульт алған. – Дәрігердің сөзін аяқтатпаған Інжу без ете қалды.

– Тірі қала ма?

– Өміріне әзірше қауіп жоқ.Толық есін жиғанша жан сақтау бөлімінде болады. Оянған соң жалпы палатаға ауыстырамыз. Бірақ көп күтінуі қажет болады.

– Ота жасамайсыздар ма?

– Жоқ, инсульттің жеңіл, яғни бастапқы түрі бұл. Дегенмен ағаңыздың жаны күйзелген сыңайлы.Тіпті өмір сүргісі келмейтіндей, күрес, тірі қалуға құлшынысты ағзадан байқай алмадым.

– Мен ағамның оянуын күтемін. Рұқсат ететін шығарсыз, – деді Інжу. Күткенде үміт таңының атпай қоятыны бар. Бұл жолы да сөйтті. Таңның қылаң беруі қиынға соқты. Коридорда өз-өзінен бүкшиіп отырып, Нысанбектің зәрлі сөзі есіне түсті. Сол заматта денесі титіркеніп, іштей жиіркеніп кетті. Нысанбектің тұспалын бұл түсінді ғой, бастығы болса «бәріне рұқсатым бар» деп ойлай ма екен? Қыздың көз алдына бастығы көзі үңірейген, мейірімнен жұрдай құбыжық болып елес берді. Көзі ілініп кетіп еді, әлденеден секем алғандай, орнынан атып тұрды. Жөпелдемеде қайда

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ӘҢГІМЕ

екенін түсіне алмай, қалшиып сәл тұрды. Содан кейін барып қайда, кім үшін жүргені есіне түсті.«О, тоба, әлі күтумен отырмын ба? Атар таңым, жақсылықпен ғана шуақ шаш! Суық хабарың болса...» Інжу ойын аяқтауға жүрексініп, орнына қайта отырды.

Дәрігерлердің саябыр таппаған қызметі тан қарсаңында да бір тынбады. Ерсіліқарсылы жүгірген дәрігерлердің арасынан манағы жылы жүзді шипагерді іздеп отыр. Міне, ол суыт келе жатыр.

– Кешіріңіз, ағам...

– Иә, иә, Думан Рақымұлының жағдайы жақсы. Таңертең жалпы палатаға ауыстырамыз, – деді де ол бөкендей желіп өте шықты. Інжу орнына сылқ етіп отыра кетті. Қуанышы буынын босатып жібергендей. «Түсі игіден түңілме» деген осы. Өзінің жүзі қандай жылы болса, сөзі де сондай шуақты. Дәрігер деп осындай сабаздарды айтуға болады», – деп іштей өзі атын да білмейтін абзал жанға сүйсініп отырып, ақыры таңды атырды. Жан сақтау бөлімінен жалпы палатаға ауыстырылған беймәлім ағасы жанына барған бұған сұраулы көзбен қарады.

– Аға, – деді Інжу шаршаңқы үнмен, – Мен есіңіздемін бе? Мен...

– Иә, қызым, жазмыштан қашып барам деп едің. Құтыла алдың ба? Менің пешенемнен бой тасалауға еш мүмкіндігім қалмады. – Ол ауыр күрсінді.

– Аға, міне, жеке заттарыңыз. Барлығы осында. Ақшаңыз да орнында.

– Қызым, ештеңе де орнында емес. Дүниенің астаң-кестеңі шықты ғой. – Думан көзін жұмып, көкірегін кере үніледі. Інжу оны аяп кетіп, қолынан ұстай алды. Мұздай қолы қыздың ыстық алақанында жылына бастады.

– Өң мен түстің арасында жатқанымда, Ақторғыным келіп, маңдайымнан сипады. – Ол тамсанып, ақырын жымиды. Жұмбақ ағасын қалай тастап кетерін білмей екіұдай күйде қалған қыз ақыры оның маңдайынан сипады. Ол кенет көзін кең ашып:

– Шынымен жер бетінде сор маңдайымнан сипар жан қалған ба? – деді.

– Неге олай дейсіз?

– Мені шын жақсы көретін ардақтыларым о дүниеде. Ал мына дүниеде кіл...

– Аға, сізге ауыр ойлар ойлауға болмайды. Қайта ауырып қаласыз. – Інжу оның сөнген рухының шоқтарын тұтатпаққа ниет етті. Бірақ қасіретінің сырын білмеген соң жұбатудың орайын таппады.

– Аға, мен жұмысыма барайын. Кешіксем бастығым ұрсады.

– Қызым, кетпе.

– Аға, мен тағы да келемін.

– Тастап кетесің. Мені бәрі қалай бір-ақ күнде аңыратып жалғыз қалдырып кетті, сен де солай... – Думанның сөзінің соңы өксікке айналды.

– Аға, ақылды аға, сіз жыламаңыз. Мен қайта айналып келемін. Уәде беремін. – Қолын әзер босатып алған Інжу палатадан ақырын басып шығып кетті.

Таңғы Алматы қайнаған тірліктің базарындай ызы-қиқы шуға толы. Автобуста ине шаншар орын жоқ. Інжу тұрған қалпында кірпігі айқаса бергенде, сілкіп қалған автобустың екпінінен селк етті. Аяқ астынан құлағына бір сыбыр жетті: «Мына қыз түні бойы «жұмыс» істеген сияқты. Түрін қарашы. Ат құсап тұрып ұйықтап тұр». Өзін кімге теңегенін анық түсінсе де, әлдене айтып тайталасуға қыздың қауқары жоқ еді. «Арсыз пақыр, жүрегі қарайған бейшара», – деп ойлаудан арыға аспады. Өзіне керекті аялдамада сыналап жүріп, сыртқа әзер шықты. Кеудесін кере бір тыныстап, өзі екі жылдай қызмет атқарған, енді жексұрын мекенге айналған кеңсеге ілбіп басып кірді. Күзетші шал мұның өн-бойын тінте қарап:

– Жұтып алғансың ба? Көзің ісіп кетіпті ғой, – деп ыржиды.

– Бастық келді ме? – деп күңк етті қыз.

– Иә, жұмыс бөлмесінде отыр. – Бұрын өзі «ағалап» сыйлап жүретін тағы бір әріптесін жүрегіндегі «адамдар тізімінен» сызып тастап, Інжу Нысанбектің отырған жеріне кіріп барды.

– Қайырлы таң, – деді Нысанбек бұған мүлде «ақыл» айтпағандай аңғал қалыпта.

– Сізді көрген соң, таңның қайырлы атпағаны белгілі ғой. Мен жұмыстан шығуға келдім.

– Не асығыстық бұл? – Өзіне қамқорси қараған еркекке Інжу тіке жауап берді.

– Менен ашына да, тоқал да жасай алмайсыз. Мен – текті отбасының қызымын.

– О не дегенің? Мен ондай ештеңе айтқан жоқпын. Тек жанашыр пейілмен ақыл айтқаным болмаса... – Адуынды көрінетін бастығы жынынан айрылған бақсыдай қалбалақтады да қалды. Бұған іштей таң қалған Інжуге «бәлкім, сөзіме құлағы үйреніп, қол астымда жүре тұрсын. Кейін ығыма жығып алармын деген ойы бар ма екен?» – деген күдікті ой оралды.

– Еден жусам да өлмеспін. Жұмыстан кеткенім жаныма тыныштық гүлін сепкенім болмақ.

– Жоқ, сен мені бұрыс түсініп қалыпсың. Мен сенің қызметтегі қабілетіңді, тиянақты қасиетіңді жоғары бағалаймын. Ондай ақылды енді айтпаймын. Жұмысыңды жалғастырсаң қуанып қалар едім.

– Рахмет, Нысанбек аға!

– Айтпақшы, Інжу, ауырып тұрсың ба? Көзің қып-қызыл болып кіртиіп...

– Түні бойы ұйықтамадым. Ағам ауруханаға түсіп, сол кісінің жанында көрер таңды көзбен атырдым.

– Алла шипасын берсін. Онда бүгін тынығып алсаң да болады.

– Рахмет, аға. Жұмыс істейтін шамам бар. Тек кешке ертерек жіберсеңіз, мен ауруханадағы ағама барып қайтар едім. – Інжу бастық ағасының «шектен тыс шапағатынан» бас тартып, өз өтінішін білдірді.

– Інжу, тоқтай тұршы. Кеше қалта телефоныңды үстелінде ұмыт қалдырыпсың. Мен алып, суырмама салып қойып едім. – Нысанбек сөзінің дәлелі ретінде қыздың телефонын ұсынды.

– Тағы да рахмет, аға. – Інжу қарсыдағы өз кабинетіне барып, жұмыс қамына кіріскендей болды. Ойынан жанары құпия сырға толы ағай кетер емес. Жұмысынан ертерек шығып, крпігіне шыдам талын тіреп алып, ауруханаға құстай ұшты. Ағындап кіріп барып, Думан жатқан бұрышқа көз жіберді. Сол баяғы сұлқ қалып.

– Аға, мен келдім, – деді Інжу баяу үнмен.

– Қызым, сені күтіп жатыр едім.

– Аға, менің атым – Інжу. Кешелі бері атымды айтуға да мұршам болмады ғой. Айып етпессіз. – Жымиған қызға көз тоқтата қараған Думан кенет «аумайсың» деп күбірледі.

– Не дедіңіз, Думан аға?

– Сен Ақторғыннан аумайсың.

– Ол кісі кім? Телефон нөмірін айтыңыз, қоңырау шалып шақырайын. - Қыз елпілдей сөйлеп, бір амалын тауып, мұң құрышынан жаралғандай селт етпей жатқан Думанға тым жылы шыраймен қарады.

– Иә, қоңырау шал, егер о дүниеден шақыру мүмкін болса шақырып алшы.

– А-а, кешіріңіз, мен сіз жайлыештеңе білмеймін ғой. Жақыныңыз болса шақырайын дегенім ғой.

– Еш айыбы жоқ.

– Аға, тамақ іштіңіз бе?

– Ішіме шөккен шер шемені ас пен судан бас тартқызды.

– Мына жалған дүниеде кімнің бауыры бүтін дейсіз, аға? Таусылуды қойыңыз да, менің әмірлерімді орындауға көшіңіз. Бірінші бұйрық-еңсеңізді көтеріңіз. – Өзіне жанары нұрлана қараған ағасына Інжу әмірін қарша боратты.

– Екінші бұйрық – мен әкелген судан ішіңіз. Үшінші бұйрық-сатып алған тамағымды тауысып жейтін болыңыз.

– Ақторғын да дәл осылай «бұйырамын» деп маған қамқорлық жасаушы еді. –Думан алыста қалған бақытты күндерін аңсағанын ашық білдіріп, үнсіз отырып қалды.

– Ақторғын сіздің кіміңіз? – деп ақырын сыбыр етті Інжу.

– Әйелім. Ғашық болып, есімнен айрылып жүріп үйленген әйелім. Бір жыл ғана дәурен сүрдік.

– Аға, жүрегіңізге салмақ салатын зіл ойларды ысырып тастап, жақсы күндерді айтыңызшы. Әрі тамақтан да ала отырыңыз. - Інжу кеудесін көтеріп отырған Думанның алдына тамақ тосты.

– Менің ең бақытты күндерім сол шақ еді.

– Онда сол шырайлы шақтарыңызды еске ала отырыңыз. – Інжу Думанның тіл-ауыздан айрылып, өшіп жатқан қалта телефонын алып, қуат көзіне қосты.

– Мені ешкім іздемейді, – деді Думан кесіп-пішіп сөйлеп.

– Туғаныңыз іздейді. Қан жақындығы адамды алысқа жібермейді.

– Ақторғын ұлымды өмірге әкелді де, өзі менімен қош айтыспастан бақи дүниеге аттанып кетті. Менің сорым қалың екен, ұлым екі жасқа келгенде ата-анам бір күнде көлік апатынан қайтыс болды. Сөйтіп мен мына күллі жаһанда Жарқын атты жалғыз жақыныммен қалдым. Амалсыз өмір сүрдім. Еріксіз кәсіп аштым. Бірдеңемен жанымды сала айналыспасам, жынданып кетерім сөзсіз еді. Сондықтан кішкентай дүкен ашып, кәсіп бастадым. Ал қазір дүркіреген кәсіпкермін. Аспандағы ай сатылса, оны да алар дәулетім бар. Бірақ жаныма жылу берер жақыным жоқ. Сұп-суық әлемді кезіп жүрген бір сұлбамын. – Інжу төтеден шешіле сөйлеп кеткен Думанның сөзін бөлместен, сырын қалт жібермей тыңдап отырып қалды.

– Қолдан жасап алған отбасым бар еді. Алыс жамағайын бір қарындасым күйеуінен ажырасып, екі баласымен қолыма келген. Ол кезде ұлым бес жаста болатын. Содан бері оларды отбасым деп өзімді құр алдап келіппін. Бір-ақ сәтте жиендерімнің кемігіш, ал қарындасымның менің жиған-тергенімді теспей сорған қансорғыш екенін, ал ұлымның менсіз де өмір сүре алатын өзімшілдігін білдім. Осы неше қат шындықты бір сәтте білу маған ауыр тиді. – Кілт үзілген әңгіменің соңын күтпеген қыз ағасының қолын қыса түсті. Ол да әлсіз қысып жауап берді.

– Сонша қайғыдан соң тұралап қалмай, табандылықпен тағдырға қарсы тұрып келіпсіз. Ал бүгінгі шындық неге сізді қаңбақтай ұшырып түсірді?

– Жақындарымсыз тұл қалған өмірдің суығы жанымды қарып әкетті. Титықтатты.

– Аға, мен бармын қасыңызда. Қызым бар деп біліңіз.

– Айналайын, сендей қызы бар әкең қандай бақытты еді!

– Әкем анам мен екі қызын баяғыда тастап кеткен. Кейінгі жылдары көмескі бейнесі де жадымнан өшіп тынды. – Бұл сөзге тосылып қалған Думан Інжудің сыр жасыруға дәрменсіз мөлдір жанарынан мұң табын көрді. Қос жанар үнсіз тілдесті.

– Өзің әке мейірімін көрмесең, өзгеге шапағат шуағын төгуді қайдан үйрендің?

– Анамның мейіріне қанып өстім. Ана махаббаты маған бүкіл жаратылысты сүюді үйреткен.

– Әкең «балам» деп еміренбесе, сен маған қызымдай қарап, мейірім сәулесін төгуді қайдан үйрендің?

– Мен өмірден есеп сұрамаймын. Әкемнің безбүйрек болғаны үшін барлық ер адамдарды жек көрмеймін.

Сөзсіз-ақ көп жайды жайып салған жанарлар ақыры қасірет қамалын бірге бұзардай біртұтас бірлікке айналды. Тек оны сырт көз теріс түсінбесе болғаны.

Інжу өзі іштей әке атаған Думанның қалта телефонын қарап отырып, «Ұлым» деген нөмірді жазып алды. Ондағы ойы - ағасын қуанту еді. Қимай қоштасып, далаға шыққан Інжу бірден әлгі нөмірге қоңырау соқты.

– Алло, – деп гүр етті ар жақтағы дауыс.

– Думан Рақымұлының баласымен сөйлесейін деп едім.

– Онсыз да сөйлесіп тұрсың.

– Думан Рақымұлы сіздің әкеңіз бе?

– Біліп тұр екенсің, несіне сұрайсың.

– Әкеңіз инсульт алып, ауруханаға түсті. Бүгін екінші күн... – Қыздың сөзін үзген жігіттің жан даусы болды.

– Әкем, әкем қалай? Тірі ме?

– Ертең сағат бес пен сегіздің арасында келушілердің уақыты. Сол мезгілде келсең, әкеңді көре аласың.

– Тірі! Тірі! – деп ар жақтағы дауыс қуанып жатты.

Алматының зәулім ғимараттардың арасынан сәулесін сараң әрі жасырына төгетін таңы да ағараңдады. Інжу жалдамалы бөлмедегі төрт қызбен жағаласа тұрып, жұмысына жиналды. Аялдамаға келе жатып тағы да ауыр ойға шомды. «Жастық шақ қысқа. Тіпті адам өмірінің өзі де қамшының сабындай. Жиырма бестен аспай жатып кәрі қыз атандым. Отызға келіп едім, болашағы бұлдыр әйел деп сөкті жұрт. Қырыққа келсем, кім атанарым белгісіз. Кейуана жасына жеткенше, басым көрге кіргенше естімегенім қалмас». Өзін-өзі оймен жазалаған Інжу жұмысына жеткенін әрең байқады. Күнделікті жаттанды тірлікке аяқ-қолы, тіпті санасы үйреніп кеткендей. Бүгінгі бар өзгеріс - Думан ағасының жанына баратыны. Кеш батар-батпаста салып ұрып жетіп барды. Бүгін ағасының жүзі нұрланып, шырайланып қалыпты. Көңілді қарсы алып:

– Қызым, отыр, жұмыстан шаршап келген боларсың, - деді.

– Әке, мен сіздің жадыраған, өмірге қайта ғашық болған түріңізді көріп, шаршағанымды ұмытып қалдым.

– Әке деймісің?

– Әке дедім бе? – Қыз өзі де таң қалып, сасқанынан күліп жіберді.

– Әке деші. Бұл сөзді сағынып жүр едім. Ұлым бір реніштен соң әке деуін доғарған...

– Әке, әкетайым! – Қыздың әр сөзінен әкесі ауруынан айыға берді. Солғын өңіне қан жүгіріп, өмірге құштарлығы қайта оянды. Бұл сәтте кіруге ынғайланған Жарқын Інжудің бұл сөзін естіп, кері шегінді. Әкесінің бұл білмейтін қызы бар болып шыққаны ішін мұздатты. Бұрын әкесін жеке меншігіндей көретін тентек жігіт не амал қыларын білмей, теріс айналып кете барды. Іші бір суынып, бір күйінді. Өзінен басқа ешкім әке демейтін Думан қызына «әкетайым» дегізіп, өзі еркелеп отыр. Иә, еркелеп отыр. Бұл болмаса да бақытты екен ғой. Тағы бір баласы бар екен. Иә, бар екен. Ал бұның әкесінен басқа кімі бар еді? Енді ол да жоқ. Жоқ! Жанын ой қамшысымен сабалап келе жатқан жігіт тосыннан кері бұрылып, әкесінің палатасына қарай ұмтылды. Көңіліндегі бар өкпесін, ренішін ақтарып салғысы келді. Кірмек болып есіктің тұтқасына қолын созып еді, палатадан шыққан егде кісімен қақтығысып қалды.

– Ішке кірмегенің абзал. Анау шал мен жас қыз әуейі ме, өздері бір түрлі. Бір-бірінің бетіқолдарын сипалап, онымен қоймай, «әке», «қызым» деп сиқырсып отыр. Қарап отыруға жүзім шыдамады. - Мына сөзден соң не ойларын, нендей сезімге ырық берерін білмеген жігіт палатаға баса-көктеп кіріп келді. Бір сүйкімді қыз әкесіне шай құйып беріп отыр. Шайды ұсынғандағы көзқарасы қандай жылы!

– Кел, Жарқын, кірсеңші, – деді әкесі шайын үстелге қойып.

– Сен не істеп жүрсің? – деп ентікті ұлы.

– Ажал аузынан қалды. Өмір үшін күресіп жүр. – Ажарлы қыздың сөзін Жарқын аяқтатпады.

– Сен жаңа әкемді, менің әкемді неге «әкетайым» дедің?

– Жарқын, сен мені әке дедің бе? Бұл сөзді сағынғаныма ғасыр өткендей көрініп еді. Атымды атап, әр кез жігерімді мұқалтушы едің ғой. – Өзіне құшақ жая ұмтылған әкесінің қолын қағып жіберген Жарқын оған зілді сұрақ қойды:

– Мына қыз сенің кімің?

– Қызым, жан жараларымның шипагері! – Болат жебедей қадалған бұл жауапты естіген Жарқын мысы құрып отыра кетті.

– Ал сонда мен кім боламын саған? – деп естілер-естілмес сыбыр етті.

– Сен менің Ақторғынымнан аманат болып қалған жалғыз ұлымсың.

– Әке, осы сөзден соң ұлыңызды құшақтағаныңыз жараса кетер еді. Кәне, жалғызыңызды құшақтаңыз. Сонда дертіңізден толық сауығып кетесіз. –Інжудің сөзі дем берді ме, әлде салы суға кетіп отырған ұлын сезім арпалысынан қорғағысы келді ме, Думан баласына құшағын жайды. Ол да әке қамқорын тағатсыз күтіп отырғандай, баурына кіре берді.

– Әке, сені түсінуім үшін, жүрегіндегі маған деген әкелік махаббатты қадірлеуім үшін қанша уақыт адастым. Кешір ақымақ ұлыңды!

– Балам, сен әке демеген сол уақытта неше рет өліп-тірілдім. Бірақ сенің перзенттік махаббатыңның құдіретіне шексіз сендім. Ұлы адасса, жөнге салу – әкенің парызы. Мен парызымды өтей алмадым.

– Әкесі мен ұлы жылап тұр ма? Бұл көз жасы араларыңыздағы барлық түсініспеулішіктің, өкпе-реніштің суық ызғарын жуып кетсінші. Араларыңызда енді көктем гүл атсын. – Інжу ауруханада табысқан әке мен ұлына сүйсіне қарап, көңілдене қол соқты.

– Қызым, кел, сені де құшақтайын.

– Әкемнің құшағы кең. Қарындасым, әлде әпкем, сен де саяла! – Думан Жарқынның бұл сөзіне мейірлене күліп, ұлын арқаға қақты.

– Әке, мен сұлу қарындасыма ғашық болсам қайтемін? – Жарқынның бұл әзіліне Думан мәз бола күлді.

– Сен тентекті мен тезге сала алмайды екенмін.

– Әкетайым, Жарқын әке махаббатына бөлене салысымен, бірден жар қызығын көруді армандап кетті. Өзінің қиялы жүйрік екен. - Інжу де Думанның құшағында тұрып, әзілмен жауап берді.

– Қызым, сен тұрмыс құрғанда, мен өзім ұзатамын. Бірақ алыс жаққа кетіп, әкеңді қамықтырма!

Үшеуі мәре-сәре болып, палатаны бастарына көтерді. Көршісі шағым жасаған ба, емдеуші дәрігері жетіп келді.

– Думан аға, мұнда той болып жатыр ма? Сіздің өңіңіз тіптен жадырап кетіпті, мен тани алмай қалдым ғой. – Шипагер жайдары жүзбен емделушісіне риза бола қарады.

– Өздері шулап әбден мазамды алды, – деді қытымыр көрші.

– Дәрігер балам, мені үйіме жібер. Ұлқызымның ортасында ауруымды ұмыттым.

– Әкемнің той жасауға бейілі кетіп тұр, – деп Інжу сыңғырлай күлді. Дәрігер адам жанын қапысыз түсінетін сезімтал еді, бірден келісе кетті.

Екі жағынан Інжу мен Жарқын қолтықтаған Думан нық басып кетіп барады. Үшеуі мейірімі шарасынан төгілген нұрлы күнге беталып бара жатты.

Айзат РАҚЫШ
madeniportal.kz/ сайтынан алынды.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

НАСЕЛЕНИЕ КАЗАХСТАНА

ДАННЫЕ ОБ ЭТНИЧЕСКОМ СОСТАВЕ КАЗАХСТАНА

Появились данные об этническом составе жителей Казахстана, передает Tengrinews.kz.

Министерство информации и общественного развития опубликовало проект концепции развития Ассамблеи народа Казахстана до 2026 года. В документе опубликованы данные о национальном составе казахстанцев.

На 1 января 2022 года население Казахстана насчитывало 19 миллионов 122 тысячи человек, из которых наибольший процент составляли:

казахи – 69,03 процента;.
русские – 18,47 процента;.
узбеки – 3,29 процента;.
уйгуры – 1,5 процента;.
украинцы – 1,3 процента;.
татары – 1,06 процента;.
немцы – 0,92 процента;.
турки – 0,61 процента;.
корейцы – 0,57 процента;.
азербайджанцы – 0,61 процента;.
дунгане – 0,40 процента;.
белорусы – 0,26 процента;.
таджики – 0,27 процента;.
курды – 0,25 процента;.
чеченцы – 0,18 процента;.
поляки – 0,15 процента;.
башкиры – 0,09 процента;.
представители других этносов – 1,04 процента.

Отмечается, что в целом данные статистики по народонаселению на 2018−2020 годы отмечают устойчивую тенденцию увеличения населения страны. За последние три года численность населения Казахстана увеличилась на 2,6 процента.

КОВИД-19

КАЗАХСТАНЦАМ ДАЛИ РЕКОМЕНДАЦИИ

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ПРЕДСТАВИТЕЛЬ КОМИТЕТА САНИТАРНО-ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКОГО КОНТРОЛЯ ЕРЖАН БАЙТАНАЕВ РЕКОМЕНДОВАЛ КАЗАХСТАНЦАМ НОСИТЬ МАСКИ И НЕ ВЫЕЗЖАТЬ ЗА РУБЕЖ БЕЗ НЕОБХОДИМОСТИ ДЛЯ СОХРАНЕНИЯ КОЛЛЕКТИВНОГО ИММУНИТЕТА, ПЕРЕДАЕТ КОРРЕСПОНДЕНТ TENGRINEWS.KZ.

«Уважаемые граждане Республики Казахстан, мы убедительно просим каждого из вас в целях защиты себя, своих близких не отказываться от вакцинации и ревакцинации. Чтобы сохранить коллективный иммунитет, мы должны иммунизироваться в обязательном порядке. У нас очень много граждан, которые хотят вакцинироваться, но им нельзя. Также у нас есть дети, которых мы не можем вакцинировать. В целях защиты мы должны пройти ревакцинацию и вакцинироваться, создать коллективный иммунитет и пройти эти трудные дни вместе», - сказал он.

В Комитете санитарно-эпидемиологического контроля призвали носить маски в местах массового скопления, не дожидаясь, когда регион перейдет в «желтую» зону.

«Мы рекомендуем каждому носить маски в аэропортах, на вокзалах, в общественном транспорте, в местах массового скопления. Маска тоже защищает от заражения коронавирусной инфекцией. Мы рекомендуем по возможности не выезжать за границу. В 130 странах растут темпы заболеваемости. ВОЗ рекомендует остановить по возможности поездки в другие страны. Мы понимаем, что сейчас пора отпусков, но можно отдохнуть дома, в кругу родных. Призываем каждого из вас отказаться от поездок за границу», - добавил Байтанаев.

Ранее сообщалось, что Алматы перешел в «желтую» зону по эпидемиологической ситуации с коронавирусом. Новое постановление подписал главный санврач Алматы За прошедшие сутки в Казахстане зарегистрировано 158 новых случаев заболевания. Больше всего случаев подтверждено в Алматы – 91 заболевший и Нур-Султане – 42 случая, за ними идут Шымкент – 13, Алматинская область – 12, Карагандинская область – 11, Жамбылская область – 8, Акмолинская область – 6. Двух заболевших выявили в СКО и по одному случаю – в ВКО, ЗКО и Костанайской области.

Ранее МВК по недопущению распространения коронавирусной инфекции согласовала ограничения на случай ухудшения в Казахстане эпидситуации с коронавирусом. Решено принять следующие дополнительные меры в случае перехода региона в «желтую» зону эпидемиологического риска: перевод близких контактных лиц с больным на дистанционную форму работы; перевод сотрудников с абсолютными противопоказаниями к вакцинации против COVID-19 и беременных на дистанционную форму работы; обязательное ношение масок в закрытых учреждениях и в общественном транспорте; рекомендован перевод совещаний с участием более 10 человек в онлайн-формат. Также независимо от зоны эпидемиологического риска рекомендовано ношение масок в авиа и железнодорожном транспорте, при международных автобусных перевозках.

ГСМ

ЗАПРЕТ НА ВЫВОЗ БЕНЗИНА И ДИЗТОПЛИВА

По сообщению Sputnika, Министрами энергетики, финансов и внутренних дел и председателем Комитета национальной безопасности подписаны приказы «О некоторых вопросах вывоза нефтепродуктов с территории Республики Казахстан», которые вводят полугодовой запрет на вывоз бензина и дизтоплива.

Согласно приказу, размещенному в информационной системе «Параграф», запрет на вывоз бензина и дизельного топлива автотранспортом будет действовать в течение полугода с 12 июля.

«Ввести запрет сроком на шесть месяцев на вывоз с территории Республики Казахстан автомобильным транспортом бензинов, дизельного топлива и отдельных видов нефтепродуктов, за исключением смазочных масел и за исключением вывоза в бензобаках, предусмотренных заводом-изготовителем автомобильных транспортных средств, а также в отдельных емкостях объемом не более 20 литров», – отмечается в документе.

Принять необходимые меры по обеспечению запрета, прописанного в совместном приказе, поручено Комитету государственных доходов министерства финансов Казахстана при взаимодействии с Пограничной службой Комитета национальной безопасности в пределах своей компетенции.

Также оказать содействие по недопущению случаев вывоза бензина и дизтоплива поручено министерству внутренних дел Казахстана.

ПОЖАР

СГОРЕЛИ 4 БАЗЫ ОТДЫХА, ПОСТРАДАЛИ 7 ЧЕЛОВЕК

В результате крупного пожара на побережье озера Алаколь за медицинской помощью обратились семь человек, от огня пострадали 4 базы отдыха, передает Tengrinews.kz со ссылкой на Департамент по ЧС Восточно-Казахстанской области.

«Совместными усилиями пожарных ДЧС ВКО, местных исполнительных органов, сотрудников полиции и населения пожар ликвидирован в 05.40 часов 5 июля. Предварительно площадь составила 3000 квадратных метров. От огня пострадали 4 базы отдыха. За медицинской помощью обратились 7 человек, после осмотра и оказания первой помощи в госпитализации не нуждались», – сообщили в ДЧС.

На месте пожара было задействовано 186 человек и 29 единиц техники от акиматов, ДЧС ВКО, Департамента полиции, Тарбагатайского национального парка и ДЧС Алматинской области.

«Тушение усложнял ветер, достигающий 10 метров в секунду. Огонь мгновенно распространялся от одного деревянного дома к другому. Благодаря грамотным и оперативным действиям огнеборцев и всех, кто принимал участие в тушении, пожар был остановлен», – пояснили в ДЧС. Причина пожара устанавливается. На месте организован и работает оперативный штаб.

ПРОИСШЕСТВИЕ

ВОДИТЕЛЯ ТАКСИ ПОДОЗРЕВАЮТ В ИЗНАСИЛОВАНИИ

В АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ ПОЛИЦЕЙСКИЕ ЗАДЕРЖАЛИ 65-ЛЕТНЕГО МЕСТНОГО ЖИТЕЛЯ, ПОДОЗРЕВАЕМОГО В ИЗНАСИЛОВАНИИ МОЛОДОЙ ЖЕНЩИНЫ, ПЕРЕДАЕТ ИА «NEWTIMES.KZ».

Как сообщили в ДП Алматинской области, в районную полицию обратилась 31-летняя сельчанка, заявившая о надругательстве со стороны неизвестного ей пожилого мужчины.

«По ее показаниям следовало, что изнасилованию она подверглась месяц назад во время поездки в соседний район. При возвращении водитель Жигули начал якобы ее домогаться и в итоге надругался над ней», – говорится в сообщении.

Полицейскими был установлен и задержан 65-летний мужчина, который наотрез отказался от обвинений потерпевшей.

По данному факту назначен ряд экспертиз. Расследование проводится по статье «Изнасилование», в отношении задержанного пока избрана мера процессуального принуждения «обязательство о явке». В случае, если факт надругательства не подтвердится, то уже самой заявительнице может грозить уголовное преследование за заведомо ложный донос.

Напомним, 28 июня в Караганде молодую женщину таксист вывез на загородную трассу и угрожал расправой. Отъехав далеко от города, водитель, используя силу и угрожая девушке физической расправой, начал ее домогаться. Выпрыгнуть из машины на полном ходу она не решилась, но к счастью, успела предупредить о своем положении полицию.

Бейсенбі - Четверг, 14 шілде

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
06.30, 01.50 «Теледәрігер»
07.30, 10.00, 13.00, 17.00, 20.00, 01.20 «Ақпарат»
08.00, 15.00 «Көңіл толқыны»
09.10, 17.15 Мультхикая «Сақшы арыстан»
10.10, 18.00 Телехикая «Гүлдер құпиясы»
12.00,20.30 Т/х «Ауыл мұғалімі»
13.10 «Қызық екен»
14.00 Деректі фильм «Тұлға»
14.30 «Ауылдастар»
15.30 Т/х «Бақытсыздар бағы»
21.30 Т/х «Өмір ызғары»
22.30 «Әзіл әлемі»
23.40 «Қазақстан дауысы»
02.50 Д/ф «Мұра»

ХАБАР

05.00, 16.00 Телесериал
07.00 «Оян!»
10.00, 18.00 Мегахит
12.00 Жаңалықтар
12.10 Т/х «МезгПәленшеевтер»
13.00 Новости
13.10 Т/х «Көкжал-2»
15.00 «Әке бақыты»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Өмір жолы»
21.00 Итоги дня
21.30 Т/х «Келінжан-2»
22.30 Т/х «Тайталас»
00.00 Т/х «Егіз жүрек»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.00, 21.55 Т/х «Кеш келген махаббат»
11.20 Т/х «Қызғалдақ»
12.20, 23.50 Т/х «Қорғансыз ханшайым»
13.30, 02.00 «Астана кеші көңілді»
14.30 Т/х «103»
15.00 Сериал «Громовы»
15.35 «Bas Times» шоу
16.00, 01.00 Сериал «Вопреки всему»
16.50 «Сырты бүтін»
17.35 «Кішкентай келін» түрік телехикаясы
18.30 Т/х «Ене»
19.25Т/х «Диназаур»
20.00, 02.50 «Астана таймс»
21.00 Т/х «Қара ниет»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 03.40 «Тамаша сити»
07.00,02.55 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро Казахстан!»
10.00 «На самом деле»
11.00 «Пусть говорят»
12.10 Сериал «Миссия «Аметист»
13.10 Сериал «Роман с детективом»
14.10, 02.35 «Новости»
14.20, 02.45 «Жаңалықтар»
14.30 «Қослайк»
18.30, 04.25 Басты жаңалықтар
19.00, 20.40 «Көреміз»
20.00 «Главные новости»
21.45 Сериал «Отель «Феникс-2»
01.40 «Юрий Никулин.Великий многоликий
04.50 «Той заказ»

КТК

07.05 «КТК қоржынынан»
07.20, 19.30, 04.00 Кешкі жаңалықтар
07.50 Т/х «Сен мықтысың, тек алға»
08.35 реалити шоу «Ақ мама»
09.25 детектив «Игра.Реванш»
11.15 «Морские дьяволы.Рубежи родины» криминальный детектив
13.00 Мелодрама «Хороший парень»
15.00, 03.30 «Көріпкел»
15.40, 02.15 Т/х «Саодат»
17.30 Т/х «Қара гүлдер»
20.00 «КТКweb»
21.00 Вечерние новости
21.30 Мелодрама «Я люблю своего мужа»
01.30 Криминальный детектив «Меч»

ЖЕТІСУ

07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Бір туған» телехикаясы
11.00 «Сегодня»
11.30 «Қасиетті Қонаев»
11.50 Инфо-блок
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 «Спорт-тайм»
12.20 Инфо-блок
12.30 Жаңалықтар
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 Новости
13.25 Инфо-блок
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.25 Инфо-блок
14.30 Новости
14.45 Инфо-блок
14.50 Мәдениет жаңалықтары
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
17.45 Инфо-блок
18.00 «Бүгін» (Алматы облысы)
18.30 Д/ф «Әйгілі режиссер»
19.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
19.30 Новости (Жетысуская область)
20.00 «AgroLife»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Инфо-блок
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 «Талқы»

31 КАНАЛ

06.00, 03.00 « Әзіл студио»
07.00, 05.00 «Ризамын»
07.20, 20.00 «Информбюро»
08.20 «Көмектесейік»
08.30, 00.00 Сериал «ХАНШАЙЫМ»
09.30, 21.00 Т/х «Зейнеп»
10.30 М/с «Маша и медведь»
11.10, 12.10 Сериал «Отель «Элеон»
13.20 Х/ф «Гламур»
15.20 Х/ф «Каратель»
18.00 Х/ф «Коктейль для звезды»
21.55 Х/ф «Поцелуй дракона»
01.00 Сериал «Базарбаевтар»
01.40 «1001 әзіл»
02.00 «31 әзіл»
04.30 What's up?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
06.30, 02.30 «Оян, Қазақстан!»
07.10 Т/х «Гудия»
08.10 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09.00, 00.00 «Маска»
11.00, 19.30 Телесериал «Балабол»
13.00 Т/х «Тақиясыз періште»
14.00, 23.30 Т/х «Жаңа қоныс»
15.00, 21.30 Т/х «Қанатсыз құстар»
16.00 Сериал «ГАДАЛКА»
16.30 Сериал «Герой по вызову»
17.30 Сериал «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР»
18.30 «Aibat»
19.00 «Студия 7»
22.30 Т/х «Аяла мені»
02.00 Сериал «Психологини»
03.00 «Тамаша»
04.00 Телехикая «ЯПЫРАЙ»

Жұма - Пятница, 15 шілде

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жәдігер»
06.30, 01.50 «Теледәрігер»
07.30, 10.00, 13.00, 17.00, 20.00, 01.20 «Ақпарат»
08.00, 15.00 «Көңіл толқыны»
09.10, 17.15 Мультхикая «Сақшы арыстан»
10.10, 18.00 Телехикая «Гүлдер құпиясы»
12.00,20.30 Т/х «Ауыл мұғалімі»
13.10 «Қызық екен»
14.00 Деректі фильм «Тұлға»
14.30 «Ауылдастар»
15.30 Т/х «Бақытсыздар бағы»
21.30 Т/х «Өмір ызғары»
22.30 «Әзіл әлемі»
23.40 «Қазақстан дауысы»
02.50 Д/ф «Мұра»

ХАБАР

05.00, 16.00 Телесериал
07.00 «Оян!»
10.00, 18.00 Мегахит
12.00 Жаңалықтар
12.10 Т/х «МезгПәленшеевтер»
13.00 Новости
13.10 Т/х «Көкжал-2»
15.00 «Әке бақыты»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Өмір жолы»
21.00 Итоги дня
21.30 Т/х «Келінжан-2»
22.30 Т/х «Тайталас»
00.00 Т/х «Егіз жүрек»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.00, 21.55 Т/х «Кеш келген махаббат»
11.20 Т/х «Қызғалдақ»
12.20, 23.50 Т/х «Қорғансыз ханшайым»
13.30, 02.00 «Астана кеші көңілді»
14.30 Т/х «103»
15.00 Сериал «Громовы»
15.35 «Bas Times» шоу
16.00, 01.00 Сериал «Вопреки всему»
16.50 «Сырты бүтін»
17.35 «Кішкентай келін» түрік телехикаясы
18.30 Т/х «Ене»
19.25Т/х «Диназаур»
20.00, 02.50 «Астана таймс»
21.00 Т/х «Қара ниет»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 03.40 «Тамаша сити»
07.00,02.55 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро Казахстан!»
10.00 «На самом деле»
11.00 «Пусть говорят»
12.10 Сериал «Миссия «Аметист»
13.10 Сериал «Роман с детективом»
14.10, 02.35 «Новости»
14.20, 02.45 «Жаңалықтар»
14.30 «Қослайк»
18.30, 04.25 Басты жаңалықтар
19.00, 20.40 «Көреміз»
20.00 «Главные новости»
21.45 Сериал «Отель «Феникс-2»
01.40 «Юрий Никулин.Великий многоликий
04.50 «Той заказ»

КТК

07.05 «КТК қоржынынан»
07.20, 19.30, 04.00 Кешкі жаңалықтар
07.50 Т/х «Сен мықтысың, тек алға»
08.35 реалити шоу «Ақ мама»
09.25 детектив «Игра.Реванш»
11.15 «Морские дьяволы.Рубежи родины» криминальный детектив
13.00 Мелодрама «Хороший парень»
15.00, 03.30 «Көріпкел»
15.40, 02.15 Т/х «Саодат»
17.30 Т/х «Қара гүлдер»
20.00 «КТКweb»
21.00 Вечерние новости
21.30 Мелодрама «Я люблю своего мужа»
01.30 Криминальный детектив «Меч»

ЖЕТІСУ

07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Бір туған» телехикаясы
11.00 «Сегодня»
11.30 «Қасиетті Қонаев»
11.50 Инфо-блок
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 «Спорт-тайм»
12.20 Инфо-блок
12.30 Жаңалықтар
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 Новости
13.25 Инфо-блок
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.25 Инфо-блок
14.30 Новости
14.45 Инфо-блок
14.50 Мәдениет жаңалықтары
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
17.45 Инфо-блок
18.00 «Бүгін» (Алматы облысы)
18.30 Д/ф «Әйгілі режиссер»
19.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
19.30 Новости (Жетысуская область)
20.00 «AgroLife»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Инфо-блок
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 «Талқы»

31 КАНАЛ

06.00, 03.00 « Әзіл студио»
07.00, 05.00 «Ризамын»
07.20, 20.00 «Информбюро»
08.20 «Көмектесейік»
08.30, 00.00 Сериал «ХАНШАЙЫМ»
09.30, 21.00 Т/х «Зейнеп»
10.30 М/с «Маша и медведь»
11.10, 12.10 Сериал «Отель «Элеон»
13.20 Х/ф «Гламур»
15.20 Х/ф «Каратель»
18.00 Х/ф «Коктейль для звезды»
21.55 Х/ф «Поцелуй дракона»
01.00 Сериал «Базарбаевтар»
01.40 «1001 әзіл»
02.00 «31 әзіл»
04.30 What's up?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
06.30, 02.30 «Оян, Қазақстан!»
07.10 Т/х «Гудия»
08.10 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09.00, 00.00 «Маска»
11.00, 19.30 Телесериал «Балабол»
13.00 Т/х «Тақиясыз періште»
14.00, 23.30 Т/х «Жаңа қоныс»
15.00, 21.30 Т/х «Қанатсыз құстар»
16.00 Сериал «ГАДАЛКА»
16.30 Сериал «Герой по вызову»
17.30 Сериал «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР»
18.30 «Aibat»
19.00 «Студия 7»
22.30 Т/х «Аяла мені»
02.00 Сериал «Психологини»
03.00 «Тамаша»
04.00 Телехикая «ЯПЫРАЙ»

Сенбі - Суббота, 16 шілде

ҚАЗАҚСТАН

06.05, 02.40 «Жәдігер»
06.30 «Теледәрігер»
07.30 Ақпарат
08. 00 «Көңіл толқыны»
09.00 Мультхикая
10.00, 18.00 «Гүлдер құпиясы»
12.00, 21.00, 23.30 «Qazaqstan дауысы».Балалар
14.30 «Қазақ жігіттер» концерті
16.10 М/ф «Сарай коргилері»
17.35 «Күй-керуен»
20.00 Деректі фильм
20.35 Т.Төреәлінің концерті
23.00, 23.50 Телехикая «Өмір ызғары»
0 01.15«Мәселе»
0.10 «Әзіл әлемі»
01.55 «Дәуір даналары» деректі фильмі

ХАБАР

05.00, 16.00 Телесериал
07.00 Телехикая «Өз үйім-2»
09.00 «Тарих. Тағдыр. Тұлға»
10.00 «Таңғы fresh»
10.30 «Ән әлемі»
11.00 Кино
12.45 Т/х «Келінжан»
18.00 Мегахит
20.00 «Айтыстар»
22.00 «Айтылмаған бір әнім бар»
00.00 Т/х «Көкжал-2»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 Мультфильм «Маша и медведь»
09.00, 21.55 «Кеш келген махаббат»
11.20 «Шаншар»
15.10 Сериал «Громовы»
19.00 Каникулы «OFF-LINE»
21.00 Т/х «Қара ниет»
23.35 Х/ф «Ninty one»
01.30 Т/х «Қағаз кеме»
02.20 «Azil Keshi»

ЕВРАЗИЯ

06.00,03.05 «Той БАЗАР»
07.35, 04.35 «Той ЗАКАЗ»
08.05, 02.20 «П@утина»
09.05 Х/ф «Грех»
11.05 Сериал «После зимы»
15.00 Қослайк»
18.45 Т/х «ОА»
19.55 Т/х «В розыске»
21.00 «Поле чудес»
22.15 Сериал «Парфюмерша»

КТК

07.05«КТК қоржынынан»
07.20 Т/х«Үлкен үй»
07.45 «Көңілді отбасы»
08.30, 03.45 «Қарапайым-ханшайым»
09.30 «Юморина»
11.20 Мелодрама «Я люблю своего мужа»
15.00, 02.20 Т/х «Аталар сөзі»
18.00 «Озат отбасы»
19.00 Концерт «Сен де, мен де»
21.00 Мелодрама «Корзина для счастья»
00.50 Мелодрама «Меч»

ЖЕТІСУ

07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Бір туған» телехикаясы
11.00 «Бүгін»
11.30 «AgroLife»
11.50 Инфо-блок
12.00 Д/ф «Джеки Чан»
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 «Әсем әуен»
13.25 Инфо-блок
13.30 «Живая вода» ертегісі
14.30 «Ән тыңдайық»
15.00 «Олжа»
15.30 «Қазақ үні»
16.00 «Сыр шертер»
16.30 «Әсем әуен»
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
17.50 «Ай мен күн» телехикаясы
18.30 Д/ф «Әйгілі режиссер»
19.00 Жаңалықтар (Жетісу облысы)
19.30 Новости (Жетысуская область)
20.00 «Әсем әуен»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Инфо-блок
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Сделано в Казахстане»
22.45 «Әсем әуен»
23.00 «Шерткіш пен тышқан патшасы» ертегісі

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 «Әзіл студио»
07.00 «Тәтті шоу»
08.00, 02.00, 05.00 «31 әзіл»
09.00 «Күліп ал»
09.30 «Готовим с Адель»
10.00 «Bizdin show»
12.00 Кино «Родной ребенок»
15.30 Х/ф «Лови волну»
17.30 Х/ф «Жена- не стена»
19.20 Кино «Ямакаси:новые самурай»
21.10 Х/ф «13 район»
23.00 Концерт «Алдараспан»
01.30, 05.30 «What's up?»
02.30 «Тамаша лайв»
04.00 «1001 әзіл»
04.30 «Ризамын»

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
07.30, 02.00 «Опмай-опмай»
09.00 Сериал «Можешь мне верить»
13.00 «Моя игра» реалити шоу
13.30 «Жұлдызды жұп»
15.10 «Той-лайк»
16.10 Т/х «Тақиясыз періште»
18.30 Шоу «Удивительные люди»
21.00 Х/ф «Уцелевшая»
22.50 Шоу «Маска»
04.00 Т/х «Япырай»

Жексенбі - Воскресенье, 17 шілде

ҚАЗАҚСТАН

06.05, 02.15 «Жәдігер»
06.30 «Теледәрігер»
07.30 «Зинhар»
08.05 «Сағындырған әндер-ай»
10.00,18.00 Т/х «Гүлдер құпиясы»
12.00 «Қазақстан дауысы». Балалар
14.30 Мультфильм
15.50 Концерт
17.25 «Әйел әлемі»
20.00 К/ф «Малефисента:түнек әміршісі»
21.45 Т/х «Өмір ызғары»
22.45 КТА
00.10 «Күй-керуен» «Ақпарат»
00.40 «Мұра»
01.45 «Ауылдастар»

ХАБАР

05.00, 16.00 Телесериал
07.00 Т/х «Өз үйім-2»
09.00 Концерт
11.00 Кино
12.45 Т/х «Келінжан-2»
18.00 Мегахит
20.00 «Айтыстар»
22.00 «Тарих.Тағдыр.Тұлға»
23.00 Т/х «Көкжал-2»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.30, 21.55 «Кеш келген махаббат»
11.20 «Алдараспан»
15.15 Сериал «103»
18.00 Х/ф «Брат или брак»
20.00 «SarapTimes»
21.00 «Қара ниет» телехикаясы
23.35 Х/ф «Канимкулы Офф-лайн»
01.20 Т/х «Өрмек»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 03.35 «Той базар»
07.35, 05.05«Той заказ»
08.05, 02.50 «П@ytina»
09.00 «Воскресные беседы»
09.15 Сериал «Моя вторая половинка»
13.20 «Пусть говорят»
15.00 «Қославйк»
18.45 Т/х «ОА»
19.55 Т/х «В розыске»
21.00 Х/ф «Парфюмерша»
01.15 «Две звезды.Отцы и дети»

КТК

07.05 «Өмір-өзен»
08.30, 03.45 «Қарапайым-ханшайым»
09.20 «Юморина»
11.20 Мелодрама «Корзина для счастья»
15.00, 02.20 Т/х «Аталар сөзі»
18.00 «Озат отбасы»
19.00 Концерт
21.00 Х/ф «Чудо по расписанию»
00.40 Меклодрама «Меч»

ЖЕТІСУ

07.10 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Бүгінгі дін»
10.30 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
11.00 «Мамандық маңызы»
11.30 «Қасиетті Қонаев»
11.50 Инфо-блок
12.00 М/ф «Блинки Билл»
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 «Әсем әуен»
13.30 «Сделано в Казахстане»
14.10 «AgroLife»
14.30 «Ән тыңдайық»
15.00 «Дәрігер кеңесі»
15.45 Д/ф «Мәдени байлықтар»
16.00 «Көше бойында»
16.30 «Әсем әуен»
17.00 «Қазақ үні»
17.30 «Әдебиет пен адамзат»
17.50 «Ай мен күн» телехикаясы
18.30 «Олжа»
19.00 «Сыр шертер»
19.30 «ЭКО-рейд»
20.00 «Әсем әуен»
20.30 «Везучий Ганс» ертегісі
21.30 «Талқы»
22.20 «Көңіліннен гүл тергем» концерті

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 «Әзіл студио»
07.00, 03.00 «Тамаша live»
08.00, 05.00 «31 әзіл»
08.30 «Күліп ал»
09.00 «Телебинго»
09.25 «Готовим с Адель»
10.00 Х/ф «Лови волну!»
12.00 Х/ф «ЖДена-не стена»
14.00 Кино «Ямакаси: новые самурай»
16.00 Х/ф «13 район»
18.00 Х/ф «Джанго освобожденный»
21.30 «Біздің шоу»
23.30 Кино «Родной ребенок»
02.15, 05.30 «What`s up?»
03.00 «Әзілдер күнделігі»
04.00 «1001 әзіл»
04.30 «Ризамын»

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
06.30 «Регина+1»
07.20, 13.30, 02.40 «Сәлем, Қазақстан!»
09.00, 00.50 Шоу «Музыкальная интуиция»
11.00 Х/ф «Уцелевщая»
13.00 «Моя игра» реалити шоу»
16.10 «Тақиясыз періште»
18.15 Шоу «Один в один»
21.00 Сериал «Моя идеальная мама»
04.10 Т/х «Япырай»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ОҚУШЫ ОЙЫ

ЖҮРЕК ҚАЛАУЫҢА ЕРІК БЕРІП, ӨЗІҢ ҚАЛАҒАН МАМАН ИЕСІ БОЛУҒА ТАЛПЫНУДАҒЫ БАСТЫ МАҚСАТ – МЫҚТЫ ЖОҒАРҒЫ ОҚУ ОРНЫН ТАҢДАУ. БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ КӨШ БАСТАП КЕЛЕТІН ОҚУ ОРНЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ГРАНТ ИЕГЕРІ АТАНУ – ЖҮРЕГІ ЛҮПІЛ ҚАҚҚАН ӘР ОҚУҒА ТҮСУШІНІҢ АРМАНЫ. МЕНІҢ ДЕ ҚАЗІРГІ АРМАНЫМ СОЛ.

ЖҮРЕГІМНІҢ ҚАЛАУЫ – ЖУРНАЛИСТИКА

Болашақта мықты маман иесі, журналистика саласының майталманы болу, кіндік қан тамған елімнің дамуына өз үлесімді қосу – менің алға қойған мақсаттарымның бірі. Сол мақсат жолында ұшқыр қиялыма ерік беріп, армандағанды жақсы көретін шығармашыл жанмын.

Қиялымды шындыққа айналдырып, арманымды жүзеге асыру – үлкен жүк, бірақ мен сол жүкті елімнің игілігіне жұмсауға арнаймын. Сол жолда мен болашағымды Сүлеймен Демирел университетінің «Журналистика» факультетімен байланыстырғым келеді. Жоғарғы оқу орнын таңдау барысында менің ойымда сан түрлі сұрақтар болды. «Дұрыс таңдау жасадым ба? Ертең өкініп қалмаймын ба?» деген секілді сансауалдар мені мазалады. Таңдау барысында бойымда өзіме деген сенімділікті байқадым. Бірақ әр істің өз қайыры бар демекші, жан-жақты іздендім, алдымдағы аға-әпкелерімнен кеңес алдым. Осы оқу орнын таңдаудағы соңғы баспалдақ жүрек қалауыма жүгіну болды.

2021 жылдың статистикасы бойынша оқу бағдарламасының рейтингінде көш бастап тұрған журналистика саласы бойынша жоғары дәрежелі білім беретін орданың бірі саналған осы – Сүлеймен Демирел Университеті. Қанша жылдан бері өз ісінің шебер мамандары мен отандық телевидение тарландарының ошағына айналды. Осы оқу орнын таңдаудағы бірінші себеп, аға-әпкелерім СДУ-дан жақсы білім алып, қазіргі таңда өз ісінің мамандары болып отыруы. Лицей қабырғасында білім алып жүрген кезде де маған әрқашан бағыт-бағдар беретін аяулы ұстазымның маған айтқан әр ақыл-кеңесі мен көрсеткен қолдауы, журналистика саласын таңдауға түрткі болды. Сондай-ақ лицей қабырғасында көпшілік алдында жүргізуші болып, сөйлеу дағдымның қалыптасуы, сол баспалдақтың тағы бір сатысы деп білемін. Менде болашақта үлгі тұтар тұлға, қазақ телевидениесіне өшпес із қалдырған жерлесім, Бейсен Құранбек ағамыздың жолын басқым келеді. Еліміздегі журналистика саласын әлемдік деңгейге жетуге үлесімді қосқым келеді. Сол арман жетегінде мен әлі де жұмыс істеуден, жан-жақты дамудан шаршамаймын.

Маған әлі де самғап, биіктей түсу керек деп ойлаймын. Ол үшін жүйелі еңбектеніп, өзімді жан-жақты дамытып келемін. «Жетісу» телеарнасына сұхбат беріп, халықтың алдында іс-шараларды жүргізіп, сөйлеу мәнерімді дамытудамын. Болашақта жоғарғы оқу орнында оқып жүрген сәтте де бойымдағы бар жақсы қасиеттерімді көрсетіп, айналама өз көмегімді көрсете алып, журналистика саласының өркендеп, дамуына өз үлесімді қосамын. Әділдікті сүйетін мықты журналист, халқымның жанашыры, ақиқаттың жаршысы болуды өзіме мақсат етемін. Ал сол мақсаттың кілті – СДУ.

Амина ЖАҚСЫЛЫҚОВА

ҚОРШАҒАН ОРТА

АЙНАЛАМЫЗДЫ ТАЗА ҰСТАЙЫҚ

ЖЕР БЕТІНДЕГІ ӨМІР СҮРЕТІН САН МЫҢДАҒАН ТІРШІЛІК ІШІНДЕ ТАБИҒАТҚА ЗАЛАЛ КЕЛТІРЕТІНДЕР – АДАМ БАЛАСЫ ЕКЕН. БАСҚАСЫН БЫЛАЙ ҚОЙҒАНДА САНАЛЫ ТІРШІЛІК ИЕЛЕРІ АЙНАЛАНЫ ЛАСТАП, ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ЗИЯНЫН ТИГІЗІП КЕЛЕДІ.

Бүгінгі таңда маңызға алынып отырған үлкен бір мәселе – шашылып жатқан қоқыс пен қалдықтар. Қайда қарамасаңызда бей берекет шашылған қалдықтарды кез келген жерден кездестіре аласыз. Адамдардың табиғат анаға деген жауапсыздығынан қоршаған ортамыз зардап шегіп келеді.

Әдемі тоғай, жасыл орманға келген демалушылар табиғаттан керекті энергиясын жинайды, жеміс-жидек, саңырауқұлақтар тереді, тағысын тағы өзіне керектінің барлығын алады. Алайда артынан тұрмыстық және құрылыс қалдықтарының үйінділері қалыптасып, жыл өткен сайын көбейіп бара жатқанын қалай түсіндіруге болады?

Ормандағы шығып жатқан өрт көбіне осы қоқыстардың кесірінен болады. Себебі үйілмелі қоқысты кейбір адамдар тұтатып, оның арты үлкен өртке ұласады. Кейде жиналып тұрған қоқыстар аптап ыстықта өрттің шығу қаупін тудырады.

Сондықтан орман-тоғайға шыққанда ешқашан қоқыс немесе басқа бөтен заттарды қалдырмау қажет. Барлық қоқыстарды, әсіресе, бөтелке, банкілерді және басқа қаптамаларды өзіңізбен бірге жинаңыз. Пластмассадан, полэтиленнен және соған ұқсас материалдардан жасалған қалдықтарды жағу мүмкін емес. Сол себепті қоқысты тек контейнерлерге тастау керек. Жақын жерде қоқыс жәшіктері болмаса оны өзіңізбен бірге алып кетіңіз. Өйткені қалдықтарды табиғи өңдеу үшін кейде көптеген жылдар, тіпті ғасырлар қажет. Мәселен: шыны бөтелке – 1 миллион жыл, пластикалық пакет – 10-20 жыл, қалайы банкі – 80-100 жыл, нейлон өнімі – 30-40 жыл, пластикалық пленка корпусы - 20-30 жыл, темекі тұқылы – 1-5 жыл.

Құрметті тұрғындар! Таза орманда серуендеп, таза ауамен тыныстап, жақсы демалып болған соң қоқыстарды тастап кетуден аулақ болыңыздар! Табиғат ананы ластамайық, қоршаған ортамызды таза ұстайық. Барлығымыз керісінше осындай әдемі ортаның гүлденуіне ат салысайық. Бізді қоршап тұрған табиғат анаға аса жауаптылықпен қарауды қалыптастырайық.

Ғ. ӘБІЛҚАЖЫМОВ,
Қаратал орман шаруашылығының орман күтушісі.

МАМАН МІНБЕРІ

«Жаңылмайтын жақ жоқ, сүрінбейтін тұяқ жоқ» деген аталы сөз бекер айтылмаса керек. Бұған күнделікті тірліктің өзінен де көз жеткізіп жатамыз. Көптеген адамдар білместікпен, абайсызда заң талаптарын бұзып, күтпеген жерден жауапқа тартылып жатады. Ал кейбіреулер қасқөйлікпен қасақана қылмыс жасайды. Міне, осылардың бәріне жасаған әрекетіне лайықты жаза тағайындалуы тиіс.

ЖАЗА ТАҒАЙЫНДАУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Жаза – бұл мемлекеттің жасалған қылмысқа деген реакциясы. Егер қоғамға қауіпті әрекет жазаға әкеліп соқпаса, онда ол қылмыс болып есептелінбейді. Қылмыстың жазалану белгісі – қылмыстың міндетті белгісі болып табылады. Жаза – соттың үкімі бойынша тағайындалатын мемлекеттің мәжбүрлеу шарасы. Ол қылмыс жасауға кінәлі деп танылған адамға қолданылады және ол адамды қылмыстық заңда көзделген құқықтары мен бостандықтарынан айыру немесе шектеу болып табылады. Ал енді айыптыларға лайықты жаза тағайындау ол судьядан асқан жауапкершілік пен заң жүзіндегі сауаттылығын талап ететіні белгілі. Жаңа тағайындаудың басты негіздеріне істің жауаптылық пен жазаны ауырлататын және жеңілдететін мән-жайларын есепке алу жөніндегі заң талабы жатады. Айыпкердің жеке басын сипаттайтын мән-жайларды жаза тағайындау кезінде ескермеу жазаның немқұрайлы тағайындалуына жол береді.

ҚР ҚК-нің 53, 54 - баптарында көзделген бұл мән-жайларды айыпкер жасаған қылмыстың сипаттамасына да, оның өз жеке басының сипаттамасына да жатқызуға болады, олар сот тағайындайтын жазаның түрі мен мөлшеріне ықпал жасай алады. Жеңілдететін мән-жайлардың болуы жасалған қылмыстың, не қылмыскердің жеке басының қауіптілігін азайтады, басқа барлық тең жағдайларда жеңілдеу жаза тағайындауға мүмкіндік береді.

Ауырлататын мән-жайлар, ондай болмаған жағдайларға қарағанда, ауырырақ жаза тағайындауға себеп болады. Заңда көрсетілген ауырлататын және жеңілдететін мән-жайларды есепке алу соттың құқығы емес, міндеті. Сондықтан жаза тағайындаған кезде істегі ауырлататын және жеңілдететін мән-жайларға назар аудармаған соттар заңда көзделген міндеттерін бұзады. Егер сот ауырлататын және жеңілдететін мән-жайларды жаза тағайындаған кезде ескеріп, оны үкімде көрсетсе, сотталған адам үшін де, сот мәжілісіне қатысқандар үшін де үкім дәлелді болып көрінеді, үкімнің жаза тағайындауға қатысты бөлігі бойынша заңдылықтың сақталғанын тексеруде жоғары тұрған сот сатысының қызметін жеңілдетеді.

Айгүл ҚАСЕНОВА,
Алматы облысының қылмыстық істер жөніндегі мамандандырылған ауданаралық сотының судьясы.

ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙ

ОРМАН ӨРТІ

ОРМАН ӨРТІ ҚҰРҒАҚ АУА РАЙЫ МЕН ЖЕЛ КЕЗДЕРІНДЕ АЙТАРЛЫҚТАЙ ҮЛКЕН АУМАҚҚА ТАРАЛЫП КЕТЕДІ. ЫСТЫҚ АУА РАЙЫ КЕЗІНДЕ ЕГЕР ЖАУЫН ШАШЫН БОЛМАСА ОРМАНДАР ҚҰРҒАП, КЕЗ КЕЛГЕН АБАЙСЫЗ ЖАНҒАН ОТТЫҢ ӘСЕРІНЕН ӨРТ ТЕЗ ТАРАЛЫП КЕТУІ МҮМКІН.

Өртке ең қауіпті орман өсімдіктеріне қарағайлы ит бүлдірген, аршалар және тағы басқалары жатады. Құрғақ құмды жерлердегі ағаштарға өрт ең жиі әрі тез таралады, бірақ оларды өшіру оңайырақ келеді. Қылқан жапырақты ормандардағы түскен жапырақтар, бұталар және құрғақ шөптер қауіпті өрт тудырады. Өрттің шығуына бірден бір себепші жағдай өрт қауіпсіздігін сақтамау. Ауыл шаруашылығы қалдықтарын өртегенде шоқтың сөдірілмегені немесе қурап тұрған ағаш бұталарға желмен ұшып келуі себеп болып жатады. Орман өрті жер бетін шарпығанда оттың қызуы 400 градустан 900 градусқа дейін жетеді.

Қорыта келгенде, мақсатымыз табиғат ананың байлығын келесі ұрпаққа сақтап, өзіміз өмір сүріп жатқан өңірдің игілігі ретінде жан-жақты қорғау.

Ауетай ЕСІМБЕКОВ,
Жоңғар орман шаруашылығы КММ-нің 16 шы айналым орман кутушісі.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ТІЛ САРАЙЫНДА

ҮШ ТОМНАН ТҰРАТЫН
жаңа кітап таныстырылды

АТА БАСЫЛЫМДА ОН БЕС ЖЫЛҒА ЖУЫҚ ЕҢБЕК ЕТІП КЕЛЕТІН ӘРІПТЕСІМІЗ ҚАЖЕТ АНДАС ӘКЕ АМАНАТЫН ОРЫНДАП, АРТЫНДА ҚАЛҒАН МҰРАСЫН ЖИНАП, КӘДЕГЕ ЖАРАР КІТАПҚА АЙНАЛДЫРДЫ. ОСЫҒАН ОРАЙ ТІЛ САРАЙЫНДА РУХАНИ ШАРА ӨТТІ.

Ел басына екі талай күн туғанда атажұрттан алыстап қалған Андас әулеті тәуелсіздіктің арайлы таңы атқанда тәуекел етіп, арғы беттен қарғып өткен отбасының бірі. Отағасы Андас Омарақын қытай елінде жас кезінен ұлтының ұлы құндылықтарын, тарихы мен салт-дәстүрін дәріптеуді перзенттік борышына айналдырса керек. Бірақ ол елде де бай баласы, ұлтшыл деген желеумен оқудан шеттетіліп, қаламгерлікпен айналысуға мұрша бермейді.

Тіпті, 1966 жылғы мәдени төңкерісте барлық қолжазбалары қолды болып, отқа тасталып, ұзақ жылғы еңбегі зая кетеді. Ұлтын сүйген ұл араға жылдар салып, қайтадан қаламын қолына алып, тарихтың қатпар беттерін ақтарып, қағаз бетіне қаттай бастайды. Өзі өмір сүрген Іле қазақ облысының Күнес ауданындағы қазақтардың тарих танымына терең бойлап, құнды мұраларын кітапқа түсіреді. Андас қария зерек болып өскендіктен киелі сөз өнерін жанына серік етіп, қиындығы мол қаламгерлік жолда аянбай еңбек етіпті. Ол кісі қара өлеңге ғана олжа салмаған. Тарихшы, шежіреші, айтыскер ақын да болған.

Артындағы ұл-қыздары әкенің асыл мұрасын жинақтап, аяулы жары Әуесхан апаның көңілін шаттандырып, өшкені жанғандай күйге жеткізді.

«Офсет» баспаханасынан шыққан «Тарих талғарында», «Дода», «Жылдар ізі» атты үш томнан тұратын кітаптың таныстырылымына ардагерлер алқасы, танымал ақын-жазушылар, қоғам қайраткерлері мен журналистер қауымы қатысып, ақжарма тілегін айтып, әке аманатын орындаған ұрпағына ризашылық танытты. Қызай руына арналған тарихи зерттеулер мен Андас ақынның айтыстары және сол дәуірде өмір сүріп, сөз сайысын қыздырған ақындардың айтыстары, шежірелер мен өлеңдер жинағы үш том болып оқырманға жол тарты. Әкеге қарап өскен ұл Қажет Андастың перзенттік борышының бір парасын өтеген осынау игі бастамасы көпке үлгі болмақ.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

СІЗ НЕ ДЕЙСІЗ?

ЖЕР ДАУЫ – ЕЛ ҚАМЫ

Жер дауы Жетісу өңірінде жиі көтерілетіні жасырын емес. 2021 жылы Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев өткізген арнайы жиында Алматы облысы бойынша жер мәселесіне өткір сын пікірлер көтерілгені туралы EGEMEN QAZAQSTAN газетінде жарияланған еді.

Ресми дерек бойынша облыста жер қоры 22 миллион 357 мың гектарды құрайды. Оның ішінде жайылым 13 миллион 702 мың гектар делінген. Бүгінге дейін жер телімдерін жекеменшікке беруге арнайы шығарылған 15 мыңнан астам шешімнің күші жойылған. 121 гектар ауыл шаруашылығы мақсатындағы алқаптар мемлекет меншігіне қайтарылғанымен, облыста жер мәселесі ушығып тұр.

Ескелді ауданына қарасты Матай Байысов ауыл тұрғындары көктем мен күзде азын-аулақ малына жайылым таппай қиналады. Ауыл маңында қажетті қолданыс үшін бөлінген 600 гектар алқап жекеге өтіп кеткен. Облыстық жергілікті атқарушы органдар мен прокуратураның тексерісі нәтижесінде 761 мың гектар жайылым жері пайдаланылмай жатқаны анықталған. Облыстық жер қатынастары басқармасының мәліметінше, құзырлы органның араласуынан кейін бос жатқан алқаптардың негізгі бөлігі ел кәдесіне жарай бастаған делінсе, 10.06.2022 жылғы «Айқын» ақпарат мәліметтері, Алматы облысында жайылымдық жер мәселесі тіпті ушыға түскенін жазады. Жетісулықтардың 672 мың сиыр, 168 мың жылқы және 1 миллион 800 мың ұсақ малына жайылым тарлық ете бастаған. Төрт түліктің қысқы жем шөбін дайындау да қиындық тудырады.

Ауыл шаруашылығы министрінің бұйрығына сай 1 жылқыға 4,8 га, ірі қара малға 4 га, ұсақ малға 0,8 гектар жайылым керек. Қазір Алматы облысында мал жаюға арналған 1 млн. 200 мың гектар алқап бар. Мүдделі мекемелер 135 мың гектар жерді мемлекет мұқтаждығына алу үшін жұмыс жүргізіп жатыр.

Ескелді, Кеген, Еңбекшіқазақ, Панфилов, Іле, Райымбек, аудандары қосымша жайылымдық жер бекітіп беру жұмыстарын өте баяу жүргізуде. Салдарынан халық наразылығы өрши түскен. Аудан тұрғындары жайылымдық жерлерді қолынан келгендері қонышынан басып заңдастырып алғанын айтады. Қазіргі кезде облыстық жер қоры 22 миллион 357 мың гектарды құрайды. Оның 1 миллион 40 мың гектары егістік, 478 мың гектары суармалы, 30 мың гектары көп жылдық екпеге, 145 мың гектары тыңайған, қалғаны шабындық, жайылымдық жерге жатады. Өңірлерде жерге қатысты 1500 хат пен өтініш қаралған. Құзырлы органдар тексерулері аудандар мен қалаларда жерге қатысты сыбайлас жемқорлық сипаты бойынша құқық бұзушылықтарды анықтаған. Мұндай жағдайлар Алакөл, Талғар, Іле, Панфилов, Қаратал, Қарасай, Ескелді, Еңбекшіқазақта тіркелген. Жергілікті атқарушы органдар Ақсу, Көксу, Кербұлақ, Панфилов аудандарында инвестициялық жобаны іске асыруда конкурстан тыс жер телімін беру тәжірибесін енгізген. Кербұлақ ауданында 2018-2020 жылдары осындай 23 инвестициялық жобаны өңірлік үйлестіру кеңесі мақұлдаған. Бірақ сол жобалар бойынша тоғыз шаруашылық 636 гектар жерді әлі күнге дейін игермеген. Қазіргі кезге дейін осы жердің 125,9 мың гектары мемлекет меншігіне қайтарылып 3,8 мың гектар жайылым иесіз мүлік ретінде есепке қойылған. Сондай-ақ 671,7 мың гектар жер игеріліпті. Қалған 7,3 мың гектар егістік және де 2167,3 мың гектар жайылымдық мүлде пайдаланылмағаны анықталған. Бұл орайда жергілікті билік, ата кәсіпті нәсіп еткен шаруалардың жағдайын ойласа құба-құп, – деп жазыпты басылым бетінде.

Алматы облысынан бөлініп қайтадан құрылған жаңа Жетісу облыстық Қоғамдық кеңес өзінің халықпен алғашқы кездесуін (28.06.2022 ж) Ескелді ауданы тұрғындарымен жүздесумен бастады. Жиынға аудандық қоғамдық кеңес мүшелері мен ауыл әкімдері және мемлекеттік қызметкерлер қатысты.

Жиынды облыс кеңес төрағасы Ерғазы Қошанбекұлы басқарып жүргізді. Басқосуда 12 ауыл тұрғын өкілі 11 адам келіп өтініш ұсыныстарын ортаға салып, талқыланды. Біраз мәселе оңтайлы шешімін тапты. Қайнарлы ауылы мен М. Байысов ауылынан келген тұрғындар жер мәселесіне қатысты өтініштерін жазбаша берді. Біраз талқыға түскеннен соң өтініштері арнайы зерделеніп, шешімі айтылатыны түсіндірілді.

Жиында Ерғазы Қошанбекұлы өзінің көп жылғы тәжірибесіне сүйене келе білікті кадр ретінде бүгінгі жаңа қоғам, Жаңа Қазақстан, Әділетті Қазақстанды бірлесе өркендету жолындағы үрдістерге кеңінен тоқталып түсіндірді.

Жер мәселесінің ушыға беретін себептері, тоқсаныншы жылдар басында болған жекешелендіру кезінде малдың есепсіз сатылуы. Халық тек жер телімдерінен үлес алуға ұмтылды. Көбісі алған жер үлестерін жеке қожалыққа берді. Ал жеке кәсіпкер, қожалық иелері жерді пайдалануда біразы өзінің білгенін істеп бақты.

Жылдар өте келе қарапайым халық өзіндік жері жоқ болса да мал өсіруді қолға алып, төрт түліктің санын еселеп өсірді. Шабындық, жайылымдық жер қажеттілігі күн санап алға шықты. Заңсыз жыртылған, ауыл шетіне дейін егістікке айналған жерлер малға таршылық етті. Адамдардың да өмірге деген қызығушылығы мен қажеттілігі еселеніп, оны қанағаттандыруда қиындықтар туындады. Қалтасы қалыңдаған жоғарғы жақтағы қолдаушылары қолғабыс ететін қожалық иелері ауыл әкімін ғана емес аудан, облыс әкімдерінің шешімін тыңдау тыңдамауы бір кем дүниеге айналды. Осылай өткен өмір келеңсіздіктері бүгінгі қоғамның басты дауы болды.

Ішкі көші қон бойынша ауылдан ауылға көшіп келген қазақтар мен шетелден қоныс аударып отанына келген қандастар жер үлестері болмаған соң тек мал өсірумен айналысып нәпақа тапты. Кезінде үлкен жер үлесін алғандар мен Қазақстан Республикасының азаматынан шығып тарихи отандарына көшіп кеткендердің жер үлесі қожалық иелерінің жеке меншігіне тиді. Олар жер иелену құқығына ие болып үлесті ешкімге бермеді. Жаратқан иеміздің қазақтарға, Қазақ мемлекетін құрушы ұлт өкілдерінің несібесіне бұйыртқан кең байтақ жер үлесі жазба заң қағидалары кесірінен осылай кім көрінген иелік етуге жол ашты… Ауылдық тұрғындардың несібесі жерді жолын тауып өзі ғана иелік етуге заңдастырған қожалықпен қалталы азаматтардың баюуына үлес қосуда. Бұл ұлт үшін қасірет. Кейбір ауылдардан 150-ден көп адам шет елге біржолата кеткен дейді ауыл тұрғындары. Сонда олардың жер үлесіне кім иелік етіп жүр!? Ауыл әкімі өз ауылына кім келіп, кімдер кетіп жатқанын неге есепке алып, осы мәселені реттемеске.

Қазіргі заманда халықты бос сөзбен, орындалмайтын уәдемен алдау мүмкін еместігін түсіну қажет. Айтпағым, біз қоғамдық кеңес мүшесі ретінде мемлекетімізбен халық мүддесіне тіке қатысты да маңызды мәселеге қазақи үрдіс ұлттық құндылығымыз тұрғысы негізінде Президентіміздің саяси шешім бағыт бағдарламаларын, сенім үмітін ақтауда тек әділдікті мақсат етеміз. Оған себеп бүгінгі таңда қоғамдық кеңес мүшелері мен ішкі саясат басқармасының Қоғамдық келісім орталығының кадр мамандары аудан, ауылға барып халықпен етене жақын, қоян қолтық араласа, жүздесіп, кездескенде еркін тақырыптағы жан жақты әңгімелерден талай игі жақсылықтар және кемшін келеңсіздіктердің жолын кесуді шынайы көрсетіп үлгі етіп жүр. Өмір деген ұстазымыз осылай өзінді де өзгені де алда өзгерісті өркениет күтіп тұрғанына көзінді де, сананды да ашып келеді. Сіздің берген заңнамалық кеңес пен ел-жұрттың мұң зары үйлесіп бір шешімге келіп жатса, Жаңа Қазақстанды бірлесіп көркейту жолына түскеніміз деп білеміз. Халықпен диалогқа барудың ең басты нәтижелі түрі осы болмақ.

Ауылында күнделікті тірлікпен жүріп тек қана ақша тауып балашаға, отбасын асырауда кәсіптің қыр сырына үйренгенін қанағат тұтып, қарны тоқ жүріп жатқан қазағымызды да мақтан етеміз. Өйткені өмірдің қызығы отбасы мен ата кәсіптегі озық үлгіден бастау алатыны да шындық. Ал кабинетте отыра бергеннен гөрі әр қазақтың елді мекеніне барып шешім қабылдауды қағида етіп қалыптастыра алсақ, сын да, мін де азайып, орынсыз өсек аяң да айтыла бермесі анық. Осылайша қазақ қоғамының құны да, құндылығы да арта беретініне кәміл сеніңіз. Өмірден өзі туындап шыққан заңнамалар да жарқын болары сөзсіз. Жер дауы өз шешімін тауып, ел қамына келер ұрпақтың үлесіне жетуіне бірлесе ат салысайық.

Құрметбек САНСЫЗБАЙҰЛЫ,
Жетісу облыстық
Қоғамдық кеңес мүшесі.

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ОБРАЗОВАНИЕ

ПЕРЕСМОТРЕЛИ ТРЕБОВАНИЯ

ТРЕБОВАНИЯ К ШКОЛЬНОЙ ФОРМЕ В КАЗАХСТАНЕ ПЕРЕСМОТРЕЛИ В МИНПРОСВЕЩЕНИЯ.

В новом учебном году родители смогут выбирать школьную форму для своих детей не только по фасону, но и по цвету. Такое решение приняли в Министерстве просвещения, передает корреспондент NUR.KZ.

О требованиях к школьной форме на онлайн-брифинге рассказал заместитель председателя комитета дошкольного и среднего образования министерства просвещения Жомарт Карамбаев.

Он уточнил, что в № 26 приказ министерства о требованиях к обязательной школьной форме для организаций среднего образования вносятся изменения, которые будут утверждены до конца лета этого года.

По словам Жомарта Карамбаева, в приказе прописано, что областное управление образования, а также отделы образования городов и районов могут рекомендовать единый цвет школьной формы на административной территории. Однако единоличного решения чиновники принять не могут.

«Это носит только рекомендательный характер. Окончательное решение по цвету формы принимает родительская общественность. В каждой школе есть попечительский совет, родительский комитет, в который входят родители учеников. Если они примут такое решение, то на территории области будет действовать единый цвет. Если в регионе не будет единого согласия, тогда решение о выборе единого цвета приниматься не будет», – сказал Карамбаев.

При этом он указал на пример города Нур-Султана, где два года подряд действует единый цвет школьной формы.

«Решение было принято после обсуждения с родительской общественностью. Но если в области не будет единого решения, то здесь решение о выборе единого цвета может быть и не принято. Аналогичные требования к спортивной форме. Нет требований, чтобы покупали спортивную форму определенной фирмы. Есть требование, чтобы форма была удобной для ребенка», – подчеркнул представитель Министерства просвещения.

Напомним, аким города Алматы Ерболат Досаев рассказал о том, что начальные классы городских школ хотят разместить на первых этажах ЖК.

КУЛЬТУРА СУДЕБНОГО ЗАСЕДАНИЯ

ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ИМИДЖА СУДЕБНОЙ ВЛАСТИ

Повышение культуры проведения судебных процессов является важным условием обеспечения эффективности правосудия и повышения имиджа судебной власти. Более того, актуальность данной темы заключается еще в том, что осуществление правосудия в точном соответствии с законом обеспечивает предупредительное и воспитательное воздействие судебных решений.

Немаловажное значение для повышения культуры судебных процессов имеет внешняя обстановка суда. Высокая культура судебного процесса требует хорошей, добросовестной подготовки к рассмотрению дела судей, прокурора, адвоката, глубокого знания ими дела.

Порядок в судебном заседании достигается через точное соблюдение процессуальных норм, а также норм судебной этики всеми участниками (судом; лицами, участвующими в деле; иными участниками хозяйственного процесса). К общим условиям судебного разбирательства относится и определенный законом ритуал судебного заседания, которым обеспечивается уважение к суду и возможность благоприятного рассмотрения дела. Поддержание порядка в судебном заседании возлагается на председательствующего. Осуществляя руководство судебным разбирательством, он обеспечивает и соответствующую организацию процесса.

Одним из обязательных условий культуры судебных процессов является своевременное открытие судебного заседания, а также соблюдение времени перерывов и распорядка судебного заседания. В настоящее время введенная обязательная система аудио-, видеозаписи всего судебного разбирательства способствует обеспечению законности, объективности, а также порядка и дисциплины всех участников процесса.

Рассмотрение дел должно проводиться судами на основе точного соблюдения законности, в полном соответствии с процессуальным законодательством. Председательствующий по делу по делу призван обеспечивать лицам, участвующим в судебном заседании, возможность реального осуществления прав, предоставленных им законом, соблюдать нормы, гарантирующие равенство сторон.

Даурен ЖАНАЙБЕКОВ,
главный специалист-секретарь судебного заседания
Талдыкорганского городского суда.

ДОЛЖНОСТЬ

СЛУЖЕБНАЯ РОЛЬ СУДЕБНЫХ ПРИСТАВОВ

В судебном заседании должен обеспечиваться порядок, позволяющий создать полноценные условия для работы всех участников процесса. Одним из компонентов, обеспечивающих порядок, являются внешние атрибуты уважения к суду как руководителю процесса и лицу, наделенному правом от имени государства вершить правосудие. Любое судебное разбирательство должно происходить в условиях, обеспечивающих нормальную работу суда и безопасность лиц, присутствующих в зале судебного заседания. Осуществление порядка в зданиях суда возложено на судебных приставов.

Служебная роль судебных приставов обеспечивающих установленный порядок деятельности судов, состоит в том, чтобы принимать меры, создающие необходимые процедурные и организационные условия для успешного отправления правосудия.

Также, в обязанности судебного пристава входят осуществление охраны судей и иных лиц, участвующих в судебном процессе, а также лиц, участвующих в исполнительных действиях, во время совершения таких действий; обеспечивать охрану совещательных комнат, других судебных помещений и зданий; предупреждать и пресекать правонарушения в зале судебного заседания и помещении суда, а также во время совершения исполнительных действий; обеспечивать по поручению судьи доставку уголовного дела и вещественных доказательств и их сохранность при проведении судебного разбирательства вне места постоянного пребывания суда; выполнять распоряжения судьи, связанные с соблюдением порядка проведения судебного разбирательства; осуществлять привод лиц, уклоняющихся от явки в суд, к судебному исполнителю или на место совершения исполнительных действий и т.д.

Следует особо отметить, что характер и содержание конкретных действий по исполнению той или иной обязанности всегда определяется складывающейся ситуацией. Так, например, обязанность обеспечивать в судах безопасность судей, заседателей, участников процесса возлагается на судебных приставов, находящихся в зале судебного заседания. Характер их конкретных действий будет целиком зависеть от того, какое дело (уголовное, гражданское, административное) рассматривается судом, в открытом или закрытом судебном процессе. Обязательно учитываются психологические особенности истца и ответчика, степень общественной опасности совершенного преступления и т.д.

Некоторые действия судебного пристава могут совершаться на протяжении довольно длительного времени, вне зависимости от того, идет судебный процесс или нет, другие ограничены во времени и пространстве. Одни действия судебный пристав совершает, руководствуясь распоряжением председателя суда, судьи или председательствующего в судебном заседании, другие - под руководством своего непосредственного начальника - старшего судебного пристава.

Аян КАСЕНОВ,
старший судебный пристав
Талдыкорганского городского суда.

НАРКОТИКИ

ЛИКВИДИРОВАН МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАРКОСИНДИКАТ

Комитетом национальной безопасности во взаимодействии с правоохранительными органами Казахстана и Кыргызстана реализована спецоперация по нейтрализации деятельности международного наркосиндиката, специализирующегося на подпольном производстве и контрабанде синтетических наркотиков в страны Центральной Азии, передает ИА «NewTimes.kz».

В рамках многоэтапных оперативных мероприятий 2 – 3 июня в Алматы при транспортировке и хранении 17.7 кг «альфа-PVP» задержаны 4 пособника наркогруппировки. По адресу проживания одного из задержанных обнаружена подпольная лаборатория по производству психотропных веществ.

«*Наркотики предназначались для контрабандной переброски в Кыргызстан, а также продажи в городах Шымкент и Усть-Каменогорск. Для ликвидации звеньев преступной группы, КНБ организовано взаимодействие с МВД Кыргызстана. В результате, 5 июня в Бишкеке при изъятии из тайника 3 кг психотропного вещества задержаны 3 граждан Кыргызстана. Завершающим этапом спецоперации явилось одномоментное задержание в городах Усть-Каменогорск и Шымкент 3 региональных наркокурьеров. В ходе обыска изъято 2 кг наркотиков*», – говорится в сообщении КНБ Казахстана.

Всего в рамках антинаркотической операции задержано 10 участников наркосиндиката и ликвидирована крупная нарколаборатория.

Общее число изъятых синтетических веществ составило 22.7 кг (эквивалентно 68 тыс «разовых доз»).

По данным фактам проводятся досудебные мероприятия.

ДТП

МУЖ С БЕРЕМЕННОЙ ЖЕНОЙ ПОГИБЛИ

Муж с беременной женой погибли, их дочь пострадала в страшном ДТП близ Алматы

Близ Алматы при лобовом столкновении внедорожника с легковым авто погибла супружеская пара. С тяжелыми травмами с места происшествия также госпитализировали трех человек, среди них 6-летний ребенок. Подробности ДТП корреспонденту NUR.KZ рассказали в департаменте полиции Алматинской области.

Фото последствий дорожной аварии появилось в соцсетях. На кадрах запечатлены Volvo и Mercedes Benz. У обеих автомашин сильные технические повреждения.

«Удар сложил в «гармошку» оба автомобиля. Погиб водитель Mercedes и его беременная двойней супруга, сидевшая на переднем сиденье. Единственную выжившую – их четырехлетнюю дочь, сидевшую на заднем сиденье – госпитализировали с многочисленными переломами и ушибами. Водителя Volvo и двоих пассажиров также госпитализировали. Одна из пассажирок – в реанимации», – указывается в посте.

По информации полиции, ДТП произошло в ночь на 6 июля на трассе «Байсерке – Караой» в Илийском районе.

«Предварительно установлено, что 32-летний водитель Volvo на 26 км автодороги «Байсерке-Караой» допустил выезд на полосу встречного движения и в последующем столкнулся с Mercedes Benz.

На месте происшествия погибли мужчина и женщина, находившиеся в салоне легковой автомашины. В ДТП также пострадали трое человек, среди них 6-летняя девочка. Пострадавших с различными травмами госпитализировали в больницу», – сообщили в пресс-службе ДП Алматинской области.

По данному факту начато уголовное расследование по статье 345 УК РК «Нарушение ПДД, повлекшее по неосторожности смерть двух или более лиц». Назначены экспертизы.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ШАРА

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ТУРНИР ӨТТІ

Қонаев қаласында жасөспірімдер арасында бокстан республикалық турнир өтті. Қоғам қайраткері, үш мәрте Социалистік Еңбекері, Қазақ ҚСР Ғылым академиясының академигі, техника ғылымының докторы, КСРО шет ел ордендері мен медальдарының иегері Дінмұхамед Қонаевты еске алу мақсатында өткен шара алғаш рет ұйымдастырылды.

Турнирдің ашылу салтанатында Алматы облысының әкімі Марат Сұлтанғазиев жас спортшыларға сәттілік тілеп, ізгі ниетін жеткізді.

– Наурыз айында Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Қапшағайдың атын халық қаласа, Қонаев деп өзгертуді қолдайтынын мәлімдеген болатын. Жергілікті тұрғындар бұл ұсынысты бірауыздан қолдады және бүгінде Қонаев қаласы Алматы облысының орталығы болды. Биыл Дінмұхамед Ахметұлының туылғанына 110 жыл толды –дей келе аймақ басшысы аталмыш жарыс балалар жылына орай ұйымдастырылғанын айтты. Келесі кезекте Мәскеу Олимпиадасының күміс жүлдегері, КСРО-ның еңбек сіңірген спорт шебері Серік Қонақбаев өзінің жүрекжарды тілегін білдіріп, спортшыларға жеңіс тіледі. Сөз соңында Серік Қонақбаевқа Алматы облысы әкімдігінің атынан шапан жабылып, құрмет көрсетілді. Сондай-ақ ашылу салтанатында Қазақстан Республикасының Еңбек сіңірген қайраткері, Қазақстан бокс ардагерлері қоғамының төрағасы Мүслім Дайырбековке Қонаев қаласының «Құрметті азаматы» атағы беріліп, облыс әкімдігінің атынан шапан жабылды.

Турнир барысында 12 командадан 150 былғары қолғап шебері бақтарын сынап, қызу тартысқа түсті.

IV ЖАЗҒЫ ОЙЫНДАРЫНА ІРІКТЕУ

ЖҮЛДЕЛІ ОРЫННАН КӨРІНДІ

АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНДА АУЫЛ ЖАСӨСПІРІМДЕРІНІҢ IV ЖАЗҒЫ ОЙЫНДАРЫНАН ІРІКТЕУ ӨТУДЕ. АТАП АЙТҚАНДА, БАСКЕТБОЛ, ВОЛЕЙБОЛ, АСЫҚ АТУ, БЕС ТАС, ДЗЮДО, ФУТБОЛ, ЕРКІН КҮРЕС ОЙЫНДАРЫ.

* * *

Еңбекшіқазақ ауданына қарасты Есік қаласында өткен жасөспірімдер арасындағы дзюдо бойынша жарысқа аудандар мен қалалардан 10 команда, 120-ға жуық спортшы қатысты.

Жарыста ұлдар 38 келіден 73 келі салмақ арасында, қыздар 36 келіден 63 келі салмақ арасында бақ сынады. Сайыс қорытындысы бойынша Еңбекшіқазақ, Талғар, Іле, Қарасай, Жамбыл, Ұйғыр, Кеген, Райымбек аудандарынан келген спортшылар үздіктер қатарынан көрініп, жүлделі орындарды еншіледі.

* * *

Ауыл жасөспірімдерінің IV жазғы ойындарынан іріктеу бойынша Талғар ауданында асық ату, бес тас ойындары өтті. Онда 2007-2009 жылы туылған ұлдар мен қыздар бақ сынап, 50-ге жуық спортшыдан, 8 команда қатысты.

Асық ату ойынына қатысқан жасөспірімдер арасындағы жүлделі бірінші орынды Талғар ауданының спорщылары иеленсе, 2 орын Ұйғыр ауданына, жүлделі 3 орын Еңбекшіқазақ ауданының спортшыларына бұйырды.

Бес тас бойынша ойын жеңімпаздары болып Еңбекшіқазақ, Балқаш және Талғар аудандарының спортшылары жеңіс тұғырынан көрінді.

* * *

Еркін күрес бойынша іріктеу ойыны Жамбыл ауданына қарасты Ұзынағаш ауылында өтті. Іріктеу ойындарында 2005-2007 жылғы жасөспірімдер бақ сынады.

Сайысқа 45 келіден 110 келі салмақ арасындағы 50 спортшы қатысты.

Жарыс қорытындысы бойынша командалық есепте Қарасай, Еңбекшіқазақ, Талғар, Іле, Райымбек және Жамбыл ауданынан қатысқан спортшылар жүрделі орындарды қанжығалады.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

ХОККЕЙ

ҚАЗАҚСТАН ҚҰРАМАСЫ ЖЕҢІЛДІ

2022 жылғы жасөспірімдер арасындағы әлем чемпионаты бойынша Қазақстан әйелдер құрамасы үшінші рет ұтылды.

Екінші дивизионның Ғ тобында Мексика құрамасымен қарсыласқан Қазақстан құрамасы 1:6 есебімен ұтылды. Ел қоржынына жалғыз ұпайды 1-ші минутта София Раковская салған.

В тобында сынға түскен қыздар екі елмен жарысып, Латвия (1:5), Нидерланды (0:6) есебімен жеңіліс тапқан. Үш елден жеңілгенімен турнирдегі 7 орын үшін қазақстандық спортшылар Мексика құрамасымен қайта ойнамақ.

ТЕННИС

ФИНАЛҒА ШЫҚТЫ

Қазақстанның үздік теннисшісі Елена Рыбакина Лондонда өткен Ұлыбританияның ашық чемпионаты Уимблдон турнирінде ширек финалға шықты.

Алғашқы кездесуін хорватиялық спортшы Петра Мартичпен өткізген Елена Рыбакина екі сетте 7:5, 6:3 есебімен жеңді.

Уимблдонның төртінші айналым матчында Елена сегіз ұпай, үш ойын ұтып алды. Ал ширек финалда отандасымыз Корне Томляновичпен сынға түспек.

БАСКЕТБОЛ

ӘЛЕМ ЧЕМПИОНАТЫ

ҚазАқпарат хабарлауынша Қазақстан құрамасы 2023 жылғы әлем чемпионатының екінші іріктеу кезеңіне өтті.

D тобында ойнаған қазақстандық баскетболшылар Бахрейн құрамасымен қарсыласып, 51:62 есебімін жеңіліс тапты. Ал қалған ойындарда намысты қолдан бермеген спортшылар 11 ұпай жинап, екінші айналымға шықты.

2023 жылы тамыз, қараша, ақпан айларына жоспарланған екінші айналымда Қазақстан құрамасы Иран, Австралия, Қытай, Жапония елдеріне қарсы ойнамақ.

БОКС

ҚОРЖЫНДА - 11 АЛТЫН МЕДАЛЬ

Нұр-Сұлтан қаласында «Елорда кубогы» халықаралық турнирі өтті. Жарыс нәтижесі бойынша қазақстандық былғары қолғап шеберлері командалық есепте жоғары нәтиже көрсетті.

11 алтын медальды қанжығасына байлаған боксшылар 48 келі ден 92 келі салмақ арасында сынға түсті. Тартысты жекпе-жекте ел спортшылары намысқа тырысып, кубалық, өзбекстандық, қытайлық боксшылармен қарсыласты.

Sport.kz

Бетті дайындаған А. БЕКМОЛДИНА.

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел. : 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www. alatau. kz@mail. ru

МЕРЕКЕ

ҚҰРБАН АЙТ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР

Құрбан айт барша мұсылманға ортақ ұлық мереке. Осы қасиетті мереке Құрбан айтты қалай қарсы алу керек? Оның мәні мен мағынасы туралы түсінігіңіз қандай? Кім құрбан шалады? Шалынатын мал қалай таңдалады және оның еті қандай болуы керек? Алдағы Құрбан айт мерекесімен құттықтай отырып, ғасырлар бойы ұлықтап келе жатқан мереке жайында мәлімет беруді жөн көрдік.

Кім құрбан шалуы керек?

Он бес жасқа толған, дін бойынша балиғат жасындағы ақылесі түзу, зекет беретін мал-мүлік мөлшеріне ие, жолаушы емес әрбір мұсылман құрбан шалады. Бұл жерде зекет дегеніміз – 85 грамм алтынның құнына тең келетін қаражат. Бірақ бұл қаражаттың жыл бойы қолда болуы міндетті емес, Құрбан айты қарсаңында болса да жетіп жатыр. Мұндай қаржысы болмаса да өзгелермен бірлесіп ірі қара шалса, не жеке өзі қой шалса – қабыл.

Құрбандыққа шалынатын мал

Құрбандыққа 5 жасар түйе, 2 жасар сиыр, 1 жасар қой-ешкінің еркегі де, ұрғашысы да шалынады. Мал ақсақ-тоқсақ, арық, соқыр, құлағы жоқ болмауы керек. Айтпақшы, мүйізі де бүтін болған шарт. Разылыққа жету үшін дұрыс мал сойылуы тиіс.

Құрбандыққа шалынатын жер

Құрбан шалатын жерге малды ұрмай-соқпай апарып, малды құбылаға қаратып сол жағымен жатқызады. Мал бауыздалмай тұрып аят оқылады. Аят білмесеңіз, дұға оқуға болады. Оқып болған соң «Аллаһу акбар!» және «Лә илаһаиллаллаһ» деп малды абайлап бауыздайды. «Абайлап» дегеніміз пышақты жалаңдатпай, малдың көзінше пышақ қайрамайды. Оң қолмен «Бисмиллаһи, Аллаһу акбар» деп бауыздайды. Малын басқа адамға бауыздатқан адам да «Бисмиллаһи, Аллаһу акбар» деп айтады. Малдың жаны шығып болғанға дейін оның терісін сыпырмайды және қаны толық ағып біткенін күтеді. Құрбан шалғанға дейін де, кейін де сол жер таза болуы тиіс. Ол құрбан құлшылығына деген құрмет.

Құрбан шалудың уақыты

Құрбан айттың бірінші күні айт намазынан кейін басталып, айттың үшінші күні ақшамға аз уақыт қалғанға дейін жалғасады. Жарық жерде шалынғаны абзал. Жарығы жоқ болса, түнде де шалына береді. Айтқа арналған мал құрбан айтта бауыздалмаса, малдың өзін садақа ретінде атаған жөн. Құрбан айт намазына белгілі бір себептермен бара алмай қалған адам намаз оқып болатындай уақыт өткеннен кейін құрбан шала беруіне рұқсат.

Құрбандыққа шалынатын малдың еті

Кез келген адам құрбандық етін жеуіне болады. Малдың еті үш бөлікке бөліп таратылады. 1-туыстарға, көршілерге. 2 – мұқтаж жандарға. 3- өз бала-шағасына. Дегенмен малдың етін кедей-мұқтаждарға таратып беруіне болады.

Құрбан айт күнін қалай қарсы алу керек?

Қасиетті күні жуынып, таранып, таза киім киіп, үстіне хош иіс сеуіп, айт намазына барған жақсы амал болып саналады. Намаздан кейін мал сойылып таратылады. «Айт құтты болсын!» деп туған-туыс, көршіқоланды аралайды. Қонақ қарсы алады. Барынша жайдары болып, ренжіскен адамды кешіріп, табысады. Ауырған адамның көңілін сұрап, жетім-жесірге қол ұшын беріп, жақындарына, жора-жолдастарына сәлем-сауқыт, сый-сияпат жасаған жөн. Осылай адамдардың бір-біріне деген сыйластығы артады. Алда келе жатқан Құрбан айт қабыл болсын! Құрбан айтты абыроймен қарсы алайық, жамағат!

Материал ktk.kz сайтыннан алынды.

ӘЗІЛ-ШЫНЫ АРАЛАС

«Баратын жеріміз бір ғой»

Жерлесіміз журналист, талантты сықақшы – С. Жортанов дүниеден қайтып, соңғы сапарына шығарып салу үшін қала шетіндегі қазақ зиратына қарай беттеп барамыз...

Облыстық баспахананың бастығы Әли Ысқабайдың машинасына кілең журналист, жазушылар жайғасыппыз. Әлкеңнің ежелден «Давай, давай тез!» деп асықтыратын әдеті бар еді. Жанындағы жүргізушісін:

– Давай, тездет! Ана машинаның алдына түс?! – деп асықтыра бастады.

– Әй, Әлеке құрдас, сол жаққа асықпай-ақ қойсақ қайтеді, түбі баратын жеріміз ғой... – деді ақын ағамыз – Әбен Дәуренбек сәл езу тарта.

«Уағалейкумәссалам, Дәкібай!...»

Кеңес кезінің коммунисі – Рахметолла кластас досы Дәкібайдың үйіне қонаққа келіпті. Тамақтан кейін Дәкібай:

– Еліміз тәуелсіздік алғалы дінге бет бұрғанмын. «Дін – апиын!» деп лекция оқыған сені намазға шақыруға батпай отырмын, – дейді.

Намыстанған Рахметолла:

– Намазды мен де оқып жүрмін... – деп, үй иесінің қимылын қайталай бастапты. Бір кезде Дәкібай:

– Ассалаумағалейкум, Рахметолла! – деп, екі жағына кезек қарайды. Мұны мені мазақтап тұр деп түсінген – Рахметолла:

– Уағалейкумәссалам, Дәкібай! – депті.

«Түсетіндерің бар ма?...»

Көршім Сергей әйелімен Рубцовкадан Талдықорғанға ұшатын «ЯК-40» ұшағына жайғасады. Аспан көгіне көтерілгенде көздері ілініп кетсе керек, кездейсоқта кабинкасынан шыққан ұшқыш:

– Аякөз қаласына таяп қалдық, түсетіндерің бар ма? – депті.

Шошығандары сондай, қырыққа жуық жолаушы қимылсыз қалса керек. «Содан бері жүрек ауруына шалдықтық» дейді ерлі-зайыптылар. Ұшақ көрсем, көршілерім есіме түсіп... күлемін...

Тұрлыхан КӘРІМ

ПАЙДАЛЫ СУСЫН

ҚЫМЫЗДЫҢ ҚАНДАЙ ЕРЕКШЕЛІГІ БАР?

Ата-бабамыздан келе жатқан ұлттық сусынымыз қымыздың адам денсаулығына берер пайдасы орасан зор екені талай мәрте жазылып та келеді. Қымыз құрамындағы дәрумендер мен оның шипасы туралы тағы бір мәрте оқырман назарына салуды жөн көріп отырмыз.

Қымыздың құрамындағы «С» дәрумені сиыр сүтімен салыстырғанда он есе көп. Қымыздың құрамында жыныс гормондарына жақсы әсер ететін ферменттер бар. Бұл әйелдерді бедеуліктен, ерлерді белсіздіктен қорғайды.

Құрт ауруларының алдын алады, ауырған адамның қайта қалпына келуіне жақсы ықпал етеді.

Саумал қымызды ем ретінде буын ауруларына ішсе тіпті пайдалы. Салданудың алдын алады. Жаңа босанған келіншектің сүтін молайтып, нәрлі етеді. Демек, емізулі балаға да пайдасы орасан.

Буын аурулары мен сүйектің қақсауын, жүйкенің жұқаруын, бас айналуын, созылмалы сары ауру (гепатит), ұйқысыздық, ішектегі жара (гастрит) сияқты аурулардың алдын алады немесе жеңілдетеді.

Қымыз адамның физикалық жағдайын оңалтып, тәбетін ашады, ас қорытуды жақсартады. Дәрігерлер қымызды безгек ауруына және жөтелге қарсы ішуге ұсыныс жасайды. Қымызбен емделгенде қан құрамындағы гемоглобин эритроцит көбейеді. Тамырдың соғуы жиілеп, қан айналымы жылдамдайды. Қан тамыры жұмысы мен жүрек соғысы жақсарады.

Кез келген сүттегі ең бағалы зат – ақуыз. Бие сүтінде ол 1,8 – 2 % болады. Қымызда шамамен 1,3 – 2,0% май бар, бұл сиыр сүтіндегіден 2 есе кем.

Тұрақты түрде қымыз ішкен адамның иммунитеті артады.

Тамақтың алдында немесе тамақпен бірге аз мөлшерде (50–100 мл) ішілген сусын ас қорыту сөлдерінің бөлінуін айтарлықтай күшейтеді. Ағзадағы зат алмасуын реттеп отыратын асқазанның, ішектің, ұйқы безінің ас қорыту сөлдерінің, бауырдағы өт бөлетін ферменттердің жұмысын ынталандыратын құрамында пайдалы заттар бар. Мәселен ағзаға жеңіл сіңетін ақуыздар, пептидтер, аминқышқылдар болғандықтан, сусынның бұл түрі сырқат адамның күш-қуатын тез қалпына келтіреді.

Қымыздағы F дәрумені болып табылатын линолен және линол қышқылдарынан простагландиндер мен басқа да маңызды эйкозаноидтар түзіліп, олар жасушалар деңгейінде барлық химиялық үдерістерді реттейді, тін жасушаларының жаңаруын жылдамдатады. Бұл өнімдерде В тобы, А, Е дәрумендері, әсіресе С дәрумені өте көп. Олар қымызда түзілген антибиотиктермен бірге жасушалардың қанықпаған липидтері қышқылдандырғыштарының әсерін тежейді, адамның иммундық жүйесі мен денсаулығын нығайтып, күшейтеді.

Қымыз ашығанда пайда болатын сүт қышқылы, спирт асқазан-ішек сөлін қоздырып, астың жақсы қорытылуына, ыдырау өнімдерінің сіңуіне жәрдемдеседі. Сонымен бірге құрамындағы биологиялық белсенді ақуыздар, эйкозаноидтар, С дәрумені, микроэлементтер, сүт қышқылды, спирт ашу өнімдері жасушалардағы химиялық реакциялар ағымын шапшаңдатуға, олардағы үдерістерді қалыпқа келтіруге үлкен ісер етеді. Бұл тіндердің жасушалық компоненттерін жаңартып, ағзаны жасартады.

Бие сүтінде С дәрумені мол болуынан, қымыз туберкулез ауруын емдеуде өте шипалы. Қымыз туберкулезбен ауыратындардың ағзасындағы дәрумендер алмасуының бұзылуын тоқтатады. В, В2, В12 дәрумендері бар болғандықтан, ол жүйке аурулары да өте шипалы. Сондай-ақ ас қорыту органдарының, жүрек-қантамырларының, жүйке жүйесінің, басқа да органдардың қызметін жақсартады. Қымыз ішкенде адам тәбеті ашылады. Оған қымыз құрамындағы сүт қышқылы әсер етеді.

Пайдасы мол сусында адам ағзасына қажетті барлық элементтер бар. Адам тамағында В1 дәрумені болмаса, ол бергебери ауруына шалдықтырып, мұндай адамның қозғалғыш және сергек сезім жүйкелері зақымданады, паралич (сал) болып қалады. В12 дәрумені жоқ болса, жілік майында қан құрау бұзылады, қан аздық пайда болады. Мұнан қымыз ішіп сақтана аласың.

Қысқасын айтқанда, ғылымнан да жоғары түйсіктері болған, одан да жоғары таным мен иені, киені түсінген дана бабаларымыздың неше мың жылдық тәжірибесі – біз ғана емес күллі адамзат ағзасында, генінде қалыптасқан дағдарысты жоятын, азайтатын жол. Олай болса қазақты экологиялық таза, тәбиғи өнімді тұтыну арқылы салауатты да салиқалы өмір салтын қалыптастыруға шақыру керек.

СӨЗ ЖОҚ

Желтоқсан көшесі

Бетті дайындаған А. НҰРЖАПАР

Құрылтайшы "АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ

Баспахана директоры Бақберген ТҮКІБАЕВ

Бас редактор Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Редакция алқасы:
Сарби ӘЙТЕНОВА – редактордың орынбасары
Арайлым НҰРЖАПАР – тілші
Айнұр БЕКМОЛДИНА – тілші

Кезекші редактор: А. НҰРЖАПАР.

Алатау

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп, № 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде "Алматы-Болашақ" АҚ филиалы "Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www.alatau.kz@mail. ru
Сайты: alatau_gazeti

Газет 07.08.2000 жылдан бастап шығады.

Таралымы 2500
Тапсырыс № 679
Индекс 15534